

KOMISSION PÄÄTÖS,

annettu 12 päivänä kesäkuuta 2012,

Valtiontuesta SA.21918 (C 17/07) (ex NN 17/07), jonka Ranska on pannut täytäntöön Säädetyt sähkötariffit Ranskassa

(tiedoksiannettu numerolla C(2012) 2559)

(Ainoastaan ranskankielinen teksti on todistusvoimainen)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(2012/C 398/05)

EUROOPAN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 108 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan ⁽¹⁾,

ottaa huomioon sopimuksen Euroopan talousalueesta ja erityisesti sen 62 artiklan 1 kohdan a alakohdan,

on mainittujen artiklojen mukaisesti kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa ⁽²⁾ ja ottanut huomioon nämä huomautukset,

sekä katsoo seuraavaa:

I MENETTELY

- (1) Komissio ilmoitti Ranskalle 13 päivänä kesäkuuta 2007 päivätyllä kirjeellä päätöksestään aloittaa EY:n perustamissopimuksen 88 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu muodollinen tutkintamenettely ”säädetyistä sähkön myyntihinnoista”, jäljempänä ’vakiotariffit’, ja ”siirtymäkauden säädetyistä markkinoillesopeutumistariffeista”, jäljempänä ’paluutariffit’, niiden keltaisista ja vihreistä tariffeista ja niiden soveltamisesta 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen muihin kuin kotitalouskäyttäjiiin, jotka eivät ole pieniä yrityksiä. Menettely ei koske kotitalouskäyttäjiiin ja pieniin yrityksiin sovellettavia sääntöjä ja tariffeja (”siniset” tariffit).
- (2) Komission päätös muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* ⁽³⁾. Komissio on kehottanut asianomaisia esittämään huomautuksensa kyseisestä tuesta.
- (3) Komissio on saanut asiasta huomautuksia asianomaisilta. Se toimitti nämä huomautukset Ranskalle lausuntoa varten ja sai sen lausunnon 31 päivänä tammikuuta 2008 päivätyllä kirjeellä.

- (4) Tutkiessaan kyseisiä toimenpiteitä komissio perehtyi 4 päivänä elokuuta 2008 annetun lain nro 2008-776 ⁽⁴⁾ 166 §:ään. Laki tuli voimaan 6 päivänä elokuuta 2008. Kyseisellä säännöksellä muutettiin 9 päivänä elokuuta 2004 annetun muutetun lain nro 2004-803 ⁽⁵⁾ 30-1 §:ää, jolla otettiin käyttöön paluutariffit.

- (5) Komissio ilmoitti Ranskalle 10 päivänä maaliskuuta 2009 päivätyllä kirjeellä päätöksestään laajentaa muodollista tutkintamenettelyä ⁽⁶⁾ paluutariffijärjestelmään sellaisena kuin se on muutettuna lain nro 2008-776 166 §:llä. Komissio katsoi, että paluutariffijärjestelmä keltaisine ja vihreine tariffeineen sellaisina kuin ne ovat muutettuna lain nro 2008-776 166 pykälällä, oli edelleen valtiotukea loppukäyttäjille, jotka olivat muita kuin kotitalousasiakkaita tai pieniä yrityksiä, kuten ennen muutosta.

- (6) Ranska toimitti 16 päivänä huhtikuuta 2009 huomautuksensa menettelyn laajentamisesta ja 21 päivänä lokakuuta 2009 lausuntonsa kolmansien huomautuksista.

- (7) Ranskan pääministeri ilmoitti 15 päivänä syyskuuta 2009 kilpailusta ja energiasta vastaaville komission jäsenille sitoumuksista, joita Ranska oli valmis tekemään tämän menettelyn yhteydessä. Asiasta vastaavat komission jäsenet vastasivat samana päivänä päivätyllä kirjeellä.

- (8) Ranskan pääministeri ilmoitti 12 päivänä tammikuuta 2012 kilpailusta ja energiasta vastaaville komission jäsenille lisäsitoumuksista, joita Ranska oli valmis tekemään tämän menettelyn yhteydessä. Asiasta vastaavat komission jäsenet vastasivat samana päivänä päivätyllä kirjeellä.

II TUEN YKSITYISKOHTAINEN KUVAUS

- (9) Tässä jaksossa kuvataan säännöksiä, joita sovelletaan tämän menettelyn kohteena oleviin kahteen säänneltyyn tariffijärjestelmään, niiden rahoitustapaa ja tariffien kehitystä suhteessa markkinahintoihin. Kehitystä tarkastellaan lopuksi erityisesti Ranskan sähkömarkkinoiden yhteydessä ja kilpailun lisäämiseksi toteutettujen rakenneuudistusten yhteydessä.

⁽¹⁾ EY:n perustamissopimuksen 87 artiklasta tuli 1 päivänä joulukuuta 2009 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen, jäljempänä ’SEUT-sopimus’, 107 artikla ja perustamissopimuksen 88 artiklasta SEUT-sopimuksen 108 artikla. Kyseiset kaksi määräyskokonaisuutta ovat asiasisällöltään samanlaiset. Viittauksia SEUT-sopimuksen 107 ja 108 artiklaan on tässä päätöksessä pidettävä soveltuvien osin viittauksina perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklaan. SEUT-sopimuksella muutettiin myös tiettyjä käsitteitä. Yhteisö korvattiin unionilla, yhteismarkkinat korvattiin sisämarkkinoilla ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin yleisellä tuomioistuimella. Tässä päätöksessä käytetään SEUT-sopimuksen terminologiaa.

⁽²⁾ EUVL C 164, 18.7.2007, s. 9, ja EUVL C 96, 25.4.2009, s. 18.

⁽³⁾ EUVL C 164, 18.7.2007, s. 9.

⁽⁴⁾ Ranskan virallinen lehti N:o 181, 5.8.2008, s. 12471.

⁽⁵⁾ Ranskan virallinen lehti N:o 185, 11.8.2004, s. 14256.

⁽⁶⁾ EUVL C 96, 25.4.2009, s. 18.

- (10) Tämän menettelyn kohteena olevia tariffitoimenpiteitä kuvataan tässä päätöksessä olennaisilta osin. Niitä koskevien yksityiskohtaisten tietojen ja niitä sääntelevien sääntösten julkaisuviitteiden osalta viitataan muodollisen tutkintamenettelyn aloittamisesta tehtyyn päätökseen ja päätökseen kyseisen menettelyn laajentamisesta.

Säännelyihin sähkön myyntihintoihin ja vaatimukset täyttäviin asiakkaisiin sovellettava lainsäädäntö

- (11) Ranskan sähköalan toimintaa säännellään 10 päivänä helmikuuta 2000 annetulla lailla nro 2000-108 julkisen sähköpalvelun nykyaikaistamisesta ja kehittämisestä ⁽¹⁾.
- (12) Ranskalaiset loppukäyttäjät voivat ostaa sähkönsä kahden pääkanavan kautta: joko vapailta tai säännellyiltä markkinoilta.
- (13) Loppukäyttäjät oli 1 päivään heinäkuuta 2007 saakka ryhmitelty kahteen luokkaan: vaatimukset täyttävät asiakkaat ja muut kuin vaatimukset täyttävät asiakkaat. Vaatimukset täyttävillä asiakkailla on oikeus tehdä sopimus sähköntoimituksesta vapaasti valitsemansa sähkön toimittajan kanssa vapaasti vahvistettuun hintaan. Sähkön sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 96/92/EY kumoamisesta 26 päivänä kesäkuuta 2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/54/EY ⁽²⁾ mukaan kaikki muut kuin kotitalousasiakkaat ⁽³⁾ ovat vaatimukset täyttäviä asiakkaita 1 päivästä heinäkuuta 2004 alkaen ja kaikki kotitalousasiakkaat 1 päivästä heinäkuuta 2007 alkaen.
- (14) Ranskassa jokaisella vaatimukset täyttävällä asiakkaalla on vapaus jokaisessa kulutuspaikassaan käyttää tai olla käyttämättä mahdollisuuttaan tarifeihin. Toisin sanoen asiakas voi käyttää oikeuttaan tehdä sähköntoimitussopimus valitsemansa sähköntoimittajan kanssa vapaasti vahvistettuun hintaan riippumatta siitä, oliko kyseinen sähköntoimittaja jo ennen Ranskan markkinoiden vapauttamista niillä toiminut perinteinen toiminnanharjoittaja. Vapaat markkinat koostuvat vaatimukset täyttävistä asiakkaista, jotka ovat hyödyntäneet mahdollisuuttaan. Vapailta markkinoilla kulutetusta sähköstä maksettavaan lopulliseen hintaan sisältyy sekä sähköntoimitusta että verkon käyttöä koskevat osuudet. Sähköntoimitusta koskeva osuus, joka kuuluu sähköntoimittajalle, neuvotellaan vapaasti asiakkaan ja sähköntoimittajan kesken ja vastaa sähköntoimittajan hankinta- ja markkinointikustannuksia, joihin lisätään voittomarginaali. Verkon käyttöä koskeva osuus vastaa sähkön siirtämisestä ja verkon käytöstä johdettavia kustannuksia (julkisten

sähköverkkojen käyttötariffi, jäljempänä "TURPE"). Verkon käyttöä koskevaa kustannusosuutta sääntelee valtio, ja se maksetaan sähkön siirto- ja jakeluverkon hallinnoijille.

- (15) Säännellyt markkinat koostuvat vaatimukset täyttävistä asiakkaista, jotka ovat päättäneet olla käyttämättä mahdollisuuttaan hyödyntää tariffeja. Säännellyillä markkinoilla loppukäyttäjät hyödyntävät "julkista sähkönjakelua". Järjestelmän toimintaa ja julkiseen sähkönjakeluun pääsyn edellytyksiä säännellään julkisen sähkönjakelun nykyaikaistamisesta ja kehittämisestä annetulla lailla nro 2000-108 ja erityisesti sen 2, 4 ja 22 §:llä.
- (16) Säännellyillä markkinoilla kuluttajat ostavat sähkönsä valtion nimeämltä jakelijoilta säänneltyin hinnoin, jotka ovat johdanto-osan 1 kappaleessa mainitut vakiotariffit. Valtio nimeää julkisesta sähkönjakelusta vastaavat toimittajat maantieteellisten toimialueiden mukaisesti. Noin 95 prosentilla Ranskan alueesta kyseessä on *Electricité de France*, jäljempänä "EDF". Muita toimittajia kutsutaan yleisesti "alueellisiksi sähkönjakelijoiksi" (*distributeurs non-nationalisés*) tai "paikallisiksi jakeluyrityksiksi" (*entreprises locales de distribution*). EDF:llä on oma sähköntuotantoyksikkönsä. Paikalliset jakeluyhtiöt puolestaan hankkivat useimmiten sähkönsä EDF:ltä myös säänneltyyn hintaan, jota kutsutaan "alueellisten sähkönjakelijoiden sähkönsiirtotariffiksi" (*tarifs de cession de l'électricité aux distributeurs non nationalisés*).

Vakiotariffit

- (17) Energiapolitiikan suuntaviivojen vahvistamisohjelmasta 13 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain nro 2005-781 ⁽⁴⁾ 66 §:ssä annettiin kaikille vaatimukset täyttävillä asiakkaille oikeus hankkia sähköä vakiotariffein kaikissa kulutuspaikoissa, joiden osalta kyseinen asiakas tai muu henkilö ei ole aiemmin hyödyntänyt vaatimusten täyttymistä.
- (18) Kyseisessä säännöksessä annettiin sama oikeus vaatimukset täyttävillä asiakkaille näiden uusissa kulutuspaikoissa, kunhan ne liitetään sähkönjakeluverkkoon tai sähkönsiirtoverkkoon 31 päivään joulukuuta 2007 mennessä.
- (19) Vuonna 2007 määräaika, johon mennessä hiljattain sähkönjakeluverkkoon tai sähkönsiirtoverkkoon liitetyt kulutuspaikat voivat käyttää oikeutta sähköntoimituksiin vakiotariffein, lykättiin 1 päivään heinäkuuta 2010. Vastuu sähköntoimituksista vakiotariffein asiakkaille, joihin niitä sovelletaan, on EDF:llä ja paikallisilla jakeluyrityksillä sen maantieteellisen alueen mukaisesti, jolla kulutuspaikka sijaitsee.
- (20) Lain nro 2005-781 66 §:ää on sittemmin muutettu. Sähkön ja maakaasun säännellyistä tarifeista

⁽¹⁾ Ranskan tasavallan virallinen lehti N:o 35, 11.2.2000, s. 2143. Lakia on muutettu useaan otteeseen, viimeksi 5. maaliskuuta 2007 annetulla lailla julkisvarmistetusta asumisoikeudesta ja erilaisista toimenpiteistä sosiaalisen koheesion edistämiseksi (Ranskan tasavallan virallinen lehti N:o 55, 6.3.2007, s. 4190).

⁽²⁾ EUVL L 176, 15.7.2003, s. 37, nykyisin korvattu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2009/72/EY (EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽³⁾ Direktiivin 2003/54/EY 2 artiklan 11 kohdassa muilla kuin kotitalousasiakkailla tarkoitetaan luonnollisia henkilöitä tai oikeushenkilöitä, jotka ostavat sähköä muuhun kuin oman kotitaloutensa käyttöön. Määritelmä kattaa myös tuottajat ja tukkuasiakkaat.

⁽⁴⁾ Ranskan virallinen lehti N:o 163, 14.7.2005, s. 11570.

21 päivänä tammikuuta 2008 annetulla lailla nro 2008-66 ⁽¹⁾ muutetussa versiossa sähköntoimituksen vakiohinnan soveltamista laajennetaan:

- a) kaikkiin loppukäyttäjiin kulutettavaksi paikassa, joiden osalta kyseinen kuluttaja tai toinen henkilö ei ole aiemmin hyödyntänyt vaatimusten täyttymistä;
- b) kaikkiin kotimaisiin loppukäyttäjiin (kotitaloudet) kulutettavaksi paikassa, jossa loppukäyttäjä ei aiemmin ole hyödyntänyt vaatimusten täyttymistä, jos pyyntö esitetään 1 päivään heinäkuuta 2010 mennessä;
- c) kaikkiin kotimaisiin loppukäyttäjiin kulutettavaksi paikassa, jossa loppukäyttäjä on hyödyntänyt vaatimusten täyttymistä yli kuusi kuukautta, jos pyyntö esitetään 1 päivään heinäkuuta 2010 mennessä;
- d) kaikkiin muihin kuin kotimaisiin loppukäyttäjiin, jotka tilaavat enintään 36 kW sähköä kulutettavaksi paikassa, jossa loppukäyttäjä ei aiemmin ole hyödyntänyt vaatimusten täyttymistä, jos pyyntö esitetään 1 päivään heinäkuuta 2010 mennessä.

- (21) Sovellettavien säännösten mukaan vakiotariffit määritetään sähköntoimitusten ominaisuuksiin perustuvien luokkien perusteella ja näiden toimitusten kustannusten perusteella. Lisäksi taloudesta ja energiasta vastaavat ministerit tekevät vakiotariffeja koskevat päätökset yhdessä energia-alan sääntelyviranomaisen (*Commission de régulation de l'énergie*), jäljempänä "CRE", lausunnon perusteella teknisten kustannusten ja toimijoiden liikekirjanpidon analyysin pohjalta. Vakiotariffien kehityksestä päätetään vuosittain. Niissä otetaan huomioon sähkön tuotantokustannusten vaihtelu, joka muodostuu tuotantojärjestelmän sekä sähkönsiirto- ja sähkönjakeluverkkojen investointikuluista ja toimintakustannuksista ja polttoainekuluista. Sähkötariffeilla tuotantokustannukset ja energian toimituskustannukset siirretään kuluttajille.
- (22) Vakiotariffit ovat yhtenäisiä hintoja, jotka sisältävät sekä sähkön toimitushinnan että sähkön siirtämisestä ja verkon käytöstä aiheutuvat kustannukset. Ne on jaettu käyttäjäryhmittäin "tariffivaihtoehtoihin". Tariffivaihtoehdot perustuvat liittymistehon, käytön keston tai jakelun keskeyttämismahdollisuuden kaltaisiin parametreihin. Joihinkin asiakkaisiin voidaan soveltaa useampia tariffivaihtoehtoja, jolloin ne voivat valita haluamansa vaihtoehdon.
- (23) Tariffivaihtoehdot on jaoteltu kolmeen luokkaan eli sinisiin, keltaisiin ja vihreisiin tariffeihin. Vuosina 2009–2011 keltaisia ja vihreitä tariffeja sovellettiin noin 300 000:een ja 100 000 kulutuspaikkaan.

— Sinisiä tariffeja sovelletaan kulutuspaikkoihin, joiden tilattu sähköteho on enintään 36 kW. Nämä tariffit eivät kuulu tämän menettelyn piiriin ja ne koskevat tavallisesti kotitalousasiakkaita ja muiden kuin kotitalousasiakkaiden pieniä kulutuspaikkoja.

— Keltaisia tariffeja sovelletaan kulutuspaikkoihin, joiden tilattu sähköteho on 36–250 kW. Nämä tariffit koskevat yleensä muiden kuin kotitalousasiakkaiden keskisuuria kulutuspaikkoja.

— Vihreitä tariffeja sovelletaan kulutuspaikkoihin, joiden tilattu sähköteho on enemmän kuin 250 kW ja jotka on liitetty joko jakeluverkkoon tai suoraan siirtoverkkoon. Nämä tariffit koskevat yleensä muiden kuin kotitalousasiakkaiden suuria kulutuspaikkoja (?).

Paluutariffien käyttöönotto

- (24) Energia-alaa koskevan 7 päivänä joulukuuta 2006 annetun lain nro 2006-1537 15 §:n V momentissa ja 16 §:ssä ⁽³⁾ muutettiin tilannetta ottamalla käyttöön paluutariffijärjestelmä ⁽⁴⁾. Järjestelmä antaa vapaat markkinat valinneille asiakkaille mahdollisuuden hyötyä tietyin edellytyksin uudesta säännelystä hinnasta.
- (25) Alkuperäistä versiota sovellettiin vuosina 2004–2008. Sen mukaan paluutariffijärjestelmä antoi vapaat markkinat valinneelle loppukuluttajalle mahdollisuuden pyytää sähköntoimittajaltaan, että toimitussopimuksen hintalauseke korvataan valtion vahvistamalla "paluutariffilla" kahden vuoden ajan pyynnön esittämisestä muiden sopimulausekkeiden säilyessä muuttumattomina ⁽⁵⁾. Paluutariffista hyötyminen edellytti, että loppukuluttaja esitti kirjallisen pyynnön sähköntoimittajalle 1 päivään heinäkuuta 2007 mennessä.
- (26) Lisäksi lain nro 2004-803 30-1 §:ssä säädetään, että paluutariffia sovelletaan täysimääräisesti sopimuksiin siitä päivästä alkaen, jona pyyntö esitettiin ja että sitä sovelletaan tämän §:n ensimmäisessä momentissa tarkoitettun kirjallisen pyynnön jälkeen myös toisen toimittajan kanssa tehtyihin sopimuksiin. Jos paluutariffista hyötymistä koskevan pyynnön esittäneen loppukuluttajan toimitussopimus päättyy alkuperäistä pyyntöä seuraavien kahden vuoden aikana, kuluttaja voi pyytää mitä tahansa

⁽²⁾ Termit "suuret kulutuspaikat", "keskisuuret kulutuspaikat" ja "pienet kulutuspaikat" vastaavat CRE:n julkaisuissaan perinteisesti käyttämää jaottelua.

⁽³⁾ *Ranskan tasavallan virallinen lehti* N:o 284, 8.12.2006, s. 18531.

⁽⁴⁾ Toimenpiteillä sisällytettiin 9 päivänä elokuuta 2004 annettuun julkisia sähkö- ja kaasupalveluja sekä sähkö- ja kaasuyrityksiä koskevaan lakiin nro 2004-803 30-1 ja 30-2 §, joilla otetaan käyttöön paluutariffijärjestelmä ja säännellään sitä.

⁽⁵⁾ Lähde: "Note interprétative sur la mise en oeuvre du tarif réglementé transitoire d'ajustement du marché", talous-, valtiovarain- ja teollisuusministeriö, saatavilla verkkosivustolla: http://www.industrie.gouv.fr/energie/electric/note-interpretative-tarif_retour.pdf (sivustolla käyty 9 päivänä helmikuuta 2009).

⁽¹⁾ *Ranskan tasavallan virallinen lehti* N:o 18, 22.1.2008, s. 1122.

sähkötoimittajaa, joka tekee tämän kanssa sähkösopimuksen, toimittamaan sähköä paluutariffilla tämän kahden vuoden jakson loppuun saakka.

(27) Paluutariffijärjestelmää koskevista säännöksistä seuraa, että

a) loppukuluttaja, joka ei ole pyytänyt, että voisi hyötyä paluutariffijärjestelmästä tietyssä kulutuspaikassa 1 päivään heinäkuuta 2007 mennessä, ei voinut hyötyä järjestelmästä samassa kulutuspaikassa 1 päivän heinäkuuta 2007 jälkeen;

b) yksikään loppukuluttaja ei voinut hyötyä paluutariffijärjestelmästä 1 päivän heinäkuuta 2009 jälkeen.

(28) Kuten vakiotariffit, paluutariffit ovat yhtenäisiä hintoja, jotka sisältävät sekä energian toimitushinnan että sähkön siirtämisestä ja siirto- ja jakeluverkon käytöstä aiheutuvat kustannukset. Paluutariffi ei voi olla enemmän kuin 25 prosenttia suurempi kuin samanlaiseen kulutuspaikkaan sovellettava vakiotariffi.

(29) Paluutariffien tasot vahvistetaan ministeriön päätöksellä viitaten siihen vakiotariffiin, jota sovellettaisiin samanlaiseen kuluttajaan, joka ei ole käyttänyt mahdollisuuttaan paluutariffeihin. Tästä seuraa, että paluutariffit seuraavat vakiotariffien kehitystä. Siirtymäkauden säännellyistä markkinoillesopeutumistariffeista 3 päivänä tammikuuta 2007 tehdyssä päätöksessä⁽¹⁾ vahvistetaan seuraavat arvot:

— keltaisen tariffin osalta 20 prosenttia enemmän kuin vakiotariffi,

— vihreän tariffin osalta 23 prosenttia enemmän kuin vakiotariffi.

Korvausmekanismi ja paluutariffin rahoittaminen

(30) Lain nro 2004-803 30-2 §:n nojalla maksetaan korvausta sähkötoimittajille, jotka toimittavat sähköä tietyille asiakkailleen paluutariffilla näiden sitä pyydettyä ja jotka osoittavat, että eivät voi tuottaa tai hankkia näille asiakkaille toimitettavan sähkön tarvittavia määriä alhaisempanaan hintaan kuin paluutariffin sähkötoimitusta koskeva osuus. Korvaus kattaa toisaalta eron kyseisen sähkötoimittajan tuotantokustannusten tai sen hinnan välillä, jolla se hankkii sähkön tukkumarkkinoilta, joka otetaan huomioon ministeriön päätöksessä säädetyin edellytyksin siihen sovellettavaan enimmäismäärään, ja toisaalta kyseisistä sähkötoimituksista saatavien tulojen välillä. Tarvittaessa sähkötoimittajan tuotantokustannukset arvioidaan

siten, että otetaan huomioon sähkötoimittajaan yhteydessä olevien kansallisella tasolla toimivien yhtiöiden tuotantokustannukset. Korvattavat kustannukset lasketaan sähkötoimittajan kirjanpidon perusteella, jota pidetään CRE:n laatimien sääntöjen mukaan. Kirjanpito tarkastetaan sähkötoimittajien kustannuksella, ja CRE voi tarkistuttaa sen valitsemallaan riippumattomalla elimellä.

(31) Korvausjärjestelmää koskevat yksityiskohtaiset säännöt esitetään siirtymäkauden säännelyjen markkinoillesopeutumistariffien aiheuttamien kustannusten korvaamisesta 4 päivänä toukokuuta 2007 tehdyssä päätöksessä nro 2007-689⁽²⁾. Edellä johdanto-osan 30 kappaleessa mainittu enimmäismäärä lasketaan ranskalaisilla tukkumarkkinoilla vallitsevien hintojen perusteella Ranskan viranomaisten mukaan spekulatiivisten toimien ja väärinkäytösten ehkäisemiseksi. Alun perin enimmäismäärä määritettiin 4 päivänä toukokuuta 2007 tehdyllä ministeriön päätöksellä määritetyn laskentakaavan mukaan. Kaavalla enimmäismääräksi määritettiin yhdistelmä Ranskan suurimman sähköpörssin (Powernext) hintojen keskiarvosta standardoitujen vuoden, kolmen kuukauden, kuukauden ja perus- ja huippuermiinisopimusten osalta⁽³⁾. Enimmäismäärää oli mahdollista mukauttaa vain marginaalisesti kunkin toimittajan erityispiirteiden mukaan. Kaavaa muutettiin 22 päivänä joulukuuta 2008 tehdyllä ministeriön päätöksellä. Sen perusteella enimmäismäärän laskennassa otetaan paremmin huomioon erot tuotantokustannuksissa niiden asiakkaiden kulutusprofiilin perusteella, joille sähköä toimitetaan paluutariffilla.

(32) Muutetusta päätöksestä nro 2007-689 seuraa, että jos sähkötoimittajalla on suoraan tai siihen yhteydessä olevien yhtiöiden välityksellä Ranskassa tuotantovälineitä, jotka kattavat kokonaisuudessaan sen loppuasiakkaiden kulutuksen, ja jos sen tuotantokustannukset ovat Ranskan tukkumarkkinahintoja alhaisemmat, korvattavat kustannukset määritetään näiden tuotantokustannusten perusteella eikä tukkumarkkinahintojen perusteella. Jos kustannukset ovat lisäksi paluutariffin sähkötoimittamista koskevaa osuutta alhaisemmat, kyseinen sähkötoimittaja ei saa lainkaan korvausta. Tämä koskee EDF:ää, joka toimittaa suurimman osan paluutariffijärjestelmässä toimitetusta sähköstä vapailla markkinoilla. Sillä on merkittävää ydin- ja vesivoimatuoantokapasiteettia, joiden tuotantokustannukset ovat alhaisemmat kuin paluutariffin sähkötoimitusta koskeva osuus.

(33) Jos sähkötoimittajalla ei ole suoraan tai siihen yhteydessä olevien yhtiöiden välityksellä Ranskassa tuotantovälineitä, jotka kattaisivat kokonaisuudessaan sen loppuasiakkaiden kulutuksen, sille maksettava korvaus määritetään edellä johdanto-osan 30 kappaleessa mainitun enimmäismäärän rajoissa tukkumarkkinahintojen, Ranskassa sijaitseville loppuasiakkaille myytyjen sähkömäärien, kyseisellä sähkötoimittajalla Ranskassa suoraan tai siihen

⁽²⁾ Ranskan tasavallan virallinen lehti N:o 105, 5.5.2007, s. 7952.

⁽³⁾ Perustermiinisopimukset koskevat jatkuvaa sähkötoimitusta tietyn ajanjakson aikana (vuoden, kolmen kuukauden, yhden kuukauden, yhden päivän aikana). Huippuermiinisopimukset koskevat sähkötoimitusta klo 8–20 arkisin.

⁽¹⁾ Ranskan tasavallan virallinen lehti N:o 4, 5.1.2007, s. 170.

yhteydessä olevien yhtiöiden välityksellä olevien tuotantovälineiden tuotantokustannusten sekä näillä tuotantovälineillä tuotetun myödyn osuuden perusteella.

(34) Lisäksi korvauksen laskennassa otetaan huomioon myös paluutariffin sähkötoimitusten markkinointikulut, jotka vähennetään näihin toimituksiin liittyvistä tuloista. Korvausmekanismeja koskeissa säännöksissä ei säädetä voitomarginaalista niiden toimittajien osalta, joille korvausta maksetaan.

(35) Korvaus rahoitetaan kahden pakollisen maksun tuotolla:

— ”julkinen sähköjakelumaksu”, jota kaikki asiakkaat maksavat ja joka otettiin käyttöön lain nro 2000-108 5 §:n I momentissa. Tämä osuus on rajattu 0,55 EUR/MWh, joka peritään julkisen sähköjakelumaksun määräytymisperusteesta ⁽¹⁾. Osuutta rajataan myös siten, että lain nro 2000-108 mukaan osuus ei voi nostaa julkisen sähköpalvelumaksun kokonaismäärää suuremmaksi kuin maksu, jota sovellettiin 9 päivänä joulukuuta 2006, eli 4,5 EUR/MWh. Vuoden 2011 budjettilaissa säädetään, että julkista sähköjakelumaksua sellaisena kuin CRE on sen esittänyt sovelletaan kuitenkin niin, että sen enimmäiskorotus on 3 EUR/MWh verrattuna edelliseen vuoteen.

— maksu, jota peritään vähintään 2 gigawatin kokonaiskapasiteetin laitosten toiminnasta vastaavilta sähköntuottajilta. Maksu perustuu niiden ydin- ja vesienergiään perustuvan sähkön tuotantoon edellisenä vuonna. Alun perin maksu rajattiin 1,3 EUR/MWh, joka tuotetaan ydin- ja vesienergiään perustuvissa laitoksissa, joiden kapasiteetti on yli 2 gigawattia; vuonna 2008 sen enimmäismääräksi vahvistettiin 3 EUR/MWh.

(36) Lain mukaan nämä kaksi pakollista maksua kerää *Caisse des dépôts et consignations*. CRE laskee sen korvauksen määrän, johon kukin kyseisistä toimittajista on oikeutettu, näiden toimittajien sille esittämien ilmoitusten perusteella. CRE ilmoittaa laskelmiensa tulokset *Caisse des dépôts et consignations*ille, joka vastaa maksujen suorittamisesta.

(37) Jos kyseiset kaksi pakollista maksua eivät riitä kaikkien tietyn vuoden korvausten maksamiseen, keräämättä jäänyt vaje lisätään seuraavana vuonna kannettaviin maksuihin. Näin ollen vuonna 2011 katettavat maksut muodostuvat arvioiduista 3,4 miljardista EUR vuoden 2011 osalta sekä 1,4 miljardin EUR oikaisusta vuoden 2009

osalta, mikä tekee yhteensä 4,8 miljardia EUR. Jotta nämä rasitteet olisi voitu korvata kokonaisuudessaan, julkista sähköjakelumaksua olisi pitänyt nostaa vuonna 2011 12,9 EUR/MWh, josta 9,3 EUR/MWh vuoden 2011 rasitteiden kattamiseksi ja 3,6 EUR/MWh vuoden 2009 oikaisuun. Julkinen sähköjakelumaksu kuitenkin vahvistettiin vuonna 2011 7,5 EUR/MWh. Tämä aiheutti EDF:lle arviolta kahden miljardin euron korvausvajeen vuoden 2011 osalta ja määrään on lisättävä vuoden 2010 osalta arvioitu miljardi euroa.

Talouden nykyaikaistamisesta 4 päivänä elokuuta 2008 annetun lain nro 2008-776 166 §:stä johtuvat muutokset

(38) Lain nro 2008-776 166 §:llä muutettiin lain nro 2004-803 30-1 §:ää siten, että kaikki loppukuluttajat, joiden kulutuspaikkaan jo toimitettiin sähköä paluutariffijärjestelmässä, voivat edelleen hyötyä paluutariffista kyseisessä paikassa 30 päivään kesäkuuta 2010 saakka. Alun perin loppukuluttajien piti voida hyötyä järjestelmästä vain kahden vuoden ajan, joka päättyisi viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2009.

(39) Lisäksi lain nro 2008-776 166 §:llä annettiin kaikille loppukuluttajille mahdollisuus esittää pyyntö 30 päivään kesäkuuta 2010 mennessä, kun aiemmin paluutariffijärjestelmästä hyötymistä koskevia pyyntöjä ei pitänyt enää ottaa vastaan 1 päivänä heinäkuuta 2007.

(40) Kyseisen säännöksen mukaan loppukuluttaja, joka oli luopunut mahdollisuudesta hyötyä paluutariffeista kulutuspaikan sähkötoimituksissa, ei kuitenkaan enää voinut hyötyä siitä uudestaan kyseisessä paikassa.

(41) Lisäksi säädettiin, että yksikään loppukuluttaja ei voinut hyötyä paluutariffijärjestelmästä 30 päivän kesäkuuta 2010 jälkeen.

Säänneltyjen vakiotariffien ja paluutariffien kehitys markkinahintoihin verrattuna

(42) Vakiotariffeja on tarkistettu 1 päivästä tammikuuta 2004 lähtien ja paluutariffeja vuodesta 2006 lähtien vuosittain ministeriön päätöksillä. Tariffijärjestelmän rakenne, toisin sanoen eri loppukäyttäjille tarjotut vaihtoehdot ja tariffiversiot näiden liitännätöiden ja kulutusprofiilin perusteella, on pysynyt pääosin muuttumattomana vuodesta 2004. Vakiotariffien ja paluutariffien eri tarkistukset ovat johtaneet keskimääräiseen lisäykseen, joka on määritetty kaikkien tariffivaihtoehtojen luokkien osalta ja sitten vahvistettu jokaisen tariffivaihtoehdon ja -version osalta.

⁽¹⁾ Julkisella sähköjakelumaksulla rahoitetaan myös muita kustannuksia, kuten uusiutuviin energialähteisiin perustuvan sähköntuotannon lisäkustannuksia (42,4 %), määrätyistä keskihintoista maantieteellisiin perusteisiin seuraavia lisäkustannuksia (35 %), sähkön ja lämmön yhteistuotantoon liittyviä lisäkustannuksia (21 %) sekä niin kutsuttuja sosiaalisia tariffeja (1,4 %) (CRE:n arviot vuodelle 2011).

Taulukko 1

Vakiotariffit ja paluutariffit (euroa/MWh, ilman veroja)
1. tammikuuta 2004–1. tammikuuta 2012 ⁽¹⁾

Euroa/MWh	Keltainen vakiotariffi	Vihreä vakiotariffi	Keltainen paluutariffi	Vihreä paluutariffi
1 päivänä tammikuuta 2004	68,5	51,3	ei ollut käytössä	ei ollut käytössä
15 päivänä elokuuta 2006	69,3	51,6	ei ollut käytössä	ei ollut käytössä
16 päivänä elokuuta 2007	70,3	52,4	84,4	64,7
15 päivänä elokuuta 2008	72,8	55,3	87,3	68
15 päivänä elokuuta 2009	76,3	58,1	91,6	71,5
15 päivänä elokuuta 2010	79,7	61,3	95,6	75,4
1 päivänä tammikuuta 2012	82,9	63,5	ei ollut enää käytössä	ei ollut enää käytössä

(43) Vapailla markkinoilla hinnat ovat olleet lähes vakaat 30–35 EUR/MWh vuonna 2004, nousivat sitten säännöllisesti vuonna 2005 ja olivat vuoden 2005 lopussa yli 50 EUR/MWh. Vuonna 2006 hinnat vaihtelivat 50:n ja 60 EUR välillä, ja olivat keskimäärin 55 EUR/MWh. Vapailla markkinoilla hinnat kehittyivät 7 päivään joulukuuta 2006 saakka riippumatta vakiotariffien tasosta. Vapailla markkinoilta sähköä saava loppukuluttaja ei voinut palata säännellyille markkinoille, jos vapaiden markkinoiden hinnat olivat vakiotariffeja korkeammat.

(44) CRE:n toimittamista tiedoista ⁽²⁾ käy ilmi, että tukku-markkinoiden termiinisopimusten hinnat vaihtelevat paljon enemmän kuin paluutariffit. Ne olivat vuoden 2008 kolmella ensimmäisellä neljänneksellä selvästi korkeammat kuin vihreiden ja keltaisten paluutariffien sähköntoimitusta koskeva osuus. Vuosittaisten perustermiinisopimusten hinnat olivat vuonna 2009 85,6 EUR/MWh 30 päivään syyskuuta 2008 saakka. Vuosittaisten huipputermiinisopimusten hinnat olivat vuonna 2009 puolestaan 120 EUR/MWh. Ranskan viranomaiset mukaan vuoden 2008 ensimmäisen neljänneksen aikana perusvuosisopimusten hinnat nousivat Powernextissa 60:stä 80 EUR/MWh ja olivat enimmillään yli 90 EUR/MWh.

(45) Vuonna 2009 sähkön hinnat laskivat, mikä oli seurausta talouden laskusuhdanteesta ja fossiilisten polttoaineiden

⁽¹⁾ Tariffit perustuvat CRE:n lausuntoihin sähkön myyntihintoja koskevista asetuksista.

⁽²⁾ Ks. esimerkiksi CRE:n *l'Observatoire des marchés de l'électricité et du gaz — troisième trimestre 2008*, s. 22, saatavilla osoitteesta: http://www.cre.fr/fr/marches/observatoire_des_marches

hintojen laskusta. CRE vahvisti markkinoiden toiminnasta 21 päivänä joulukuuta 2009 antamassaan raportissa ⁽³⁾, että termiini-markkinoiden tuotteiden hinnat ovat laskeutuneet vuodesta 2008 noin 50 prosenttia. Näin ollen 30 päivänä kesäkuuta 2009 perusvuosisopimusten hinnat vuodelle 2010 olivat alle 60 EUR/MWh, ja hintataso palasi vuoden 2007 alun arvoon. Suuntaus on havaittavissa myös termiini-markkinoiden tuotteissa, myös kuukausittaisissa ja kolmen kuukauden tuotteissa.

(46) Nämä markkinahinnat ovat sähkötoimitusten hintoja, toisin sanoen ne eivät sisällä sähkön siirtämisestä ja verkon käytöstä aiheutuvia kustannuksia. Jotta niitä voidaan verrata tariffeihin, jotka ovat yhdistettyjä hintoja, tariffeista on vähennettävä sähkön siirtämisestä ja verkon käytöstä aiheutuvat kustannukset, jolloin jäljelle jää energiatoimitusta koskeva osuus. Pariisin kauppa- ja teollisuuskamarin mukaan sähkön siirtämisestä ja käytöstä seuraavat kustannukset ovat noin 30 prosentista yli 50 prosenttiin sähkön kokonaishinnasta tilatun sähkötehon ja liitäntätehon mukaan ⁽⁴⁾. POWEO-yhtiö puolestaan arvioi, että siirtämisestä seuraavat kustannukset ovat liikeasiakkaan osalta noin 45 prosenttia tariffista ⁽⁵⁾.

(47) Taulukosta 2 käy ilmi edellä esitetyn ja menettelyn aloittamisesta tehdyn päätöksen mukainen vakiotariffien ja paluutariffien sähköntoimitusta koskevan osuuden arvon kehitys, jossa on siis vähennetty siirtämisestä ja verkon käytöstä seuraavat kustannukset tariffien mukaisista sähkön kokonaishinnoista tammikuusta 2004 tammikuuhun 2012. Jotta voidaan arvioida mahdollisen taloudellisen edun olemassaoloa kyseisistä tariffeista hyötyvien osalta, on verrattava sähköntoimitusta koskevaa osuutta käytettävissä oleviin markkinahintoihin niillä ajanjaksoilla, jotka mainitaan 43–45 kappaleessa. Tätä vertailua tarkastellaan 109 ja 110 kappaleessa.

Taulukko 2

Vakiotariffien ja paluutariffien sähköntoimitusta koskeva osuus (euroa/MWh, ilman veroja) 1. tammikuuta 2004–1. tammikuuta 2012 ⁽⁶⁾

Euroa	Keltaisen tariffin sähköntoimitusta koskeva osuus	Vihreän tariffin sähköntoimitusta koskeva osuus	Keltaisen paluutariffin sähköntoimitusta koskeva osuus	Vihreän paluutariffin sähköntoimitusta koskeva osuus
1 päivänä tammikuuta 2004	n.d.	n.d.	n.a.	n.a.
15 päivänä elokuuta 2006	37,1	33,8	n.a.	n.a.

⁽³⁾ Saatavilla Internet-sivustolla: <http://www.cre.fr/documents/publications/rapports-thematiques/fonctionnement-des-marches-de-gros-de-l-electricite-et-du-gaz-naturel/consulter-le-rapport>

⁽⁴⁾ <http://www.environnement.ccip.fr/energie/electricite/reseau-transport-electricite.htm>

⁽⁵⁾ Lähde: POWEO, mainittu Companynewsissa. http://www.companynewsgroup.com/imprimer.asp?co_id=111260

⁽⁶⁾ Tariffit perustuvat CRE:n lausuntoihin sähkön myyntihintoja koskevista asetuksista.

Euroa	Keltaisen tariffin sähkötöi- mitusta koskeva osuus	Vihreän tariffin sähkötöi- mitusta koskeva osuus	Keltaisen paluutariffin sähkötöi- mitusta koskeva osuus	Vihreän paluutariffin sähkötöi- mitusta koskeva osuus
16 päivänä elokuuta 2007	38,2	34,7	52,1	46,9
15 päivänä elokuuta 2008	42,4	38,9	59	51,6
15 päivänä elokuuta 2009	43,7	41,1	62,5	54,5
15 päivänä elokuuta 2010	46,1	43,7	62	57,8
1 päivänä tammikuuta 2012	46,1	44,3	ei ollut enää käytössä	ei ollut enää käy- tössä

Ranskan sähkömarkkinoiden erityistilanne

- (48) Ranskan sähkömarkkinoihin liittyy erityispiirteitä unionin sisällä. Yhdellä ainoalla yrityksellä, EDF:llä, on hallussaan 87 prosenttia Manner-Ranskan ja Ranskan Euroopassa sijaitsevien alueiden kaikista energialähteistä peräisin olevan sähkön tuotantokapasiteetista, erityisesti ydinvoimasta ja vesivoimasta⁽¹⁾. Näin ollen EDF:llä (tai vähäisessä määrin paikallisilla jakeluyrityksillä) on Ranskassa yli 85 prosentin markkinaosuus ja määrävä asema kaikissa asiakassegmenteissä, olivatpa kyseessä yksityishenkilöt, pienet ja keskiuuret yritykset tai suurasiakkaat. CRE:n markkinoiden seurantaelimen mukaan vuoden 2011 kolmannella neljänneksellä ainoastaan seitsemän prosenttia kulutuspaikoista (ja 35 prosenttia kokonaiskulutuksesta) kilpailuttaa sähkön (18 prosenttia muista kuin kotitalousasiakkaiden suurista kulutuspaikoista, 15 prosenttia muista kuin kotitalousasiakkaiden pienistä kulutuspaikoista ja 5–6 prosenttia muista kulutuspaikoista), ja 93 prosenttia käyttää säänneltyjä tariffeja. Valtava enemmistö säänneltyjä tariffeja hyödyntävistä on EDF:n asiakkaita.
- (49) EDF vastaa kaikesta ydinenergiaan perustuvan sähkön tuotannosta, joka on pysyvästi yli 75 prosenttia koko Ranskassa tuotetusta sähköstä, ydinvoimaloidensa vuoksi. Lisäksi EDF:llä on tärkeimmät vesivoimaan perustuvan sähkötötuotannon toimiluvat, kun taas uuden vesivoimakapasiteetin kehittämistä rajoittavat luonnonolosuhteet. Ennen markkinoiden vapauttamista unionin tasolla rakennettu ydinvoimalajärjestelmä on hyvin standardoitu (vain yksi teknologia ydinvoimaloiden eri tehojen mukaan: 900–1 600 MW), mikä edistää mittakaavaetujen syntymistä mm. huollon, koulutuksen ja henkilöstön sijoittelun aloilla. Voimaloiden käyttöönottokustannukset on suurelta osin kuoletettu, sillä keskimääräiset tuotantokustannukset ovat paljon muita perinteisiä teknologioita alhaisempia.
- (50) Ydinenergiaan perustuvan sähkötötuotannon kokonaiskulurakenteelle on ominaista merkittävät kiinteät kulut (kuten voimaloiden kuoletus, käytetyn polttoaineen jälleenkäsittely ja jätteen varastointi, purkamiskustannukset) ja muuttuvien kustannusten suhteellisen vähäinen osuus (erityisesti polttoaine). Esimerkiksi maakaasusta (68 EUR/MWe) ja hiilestä (61 EUR/MWe) tuotetun sähkön kokonaiskustannukset ovat Euroopassa 76 ja 59 prosenttia korkeammat kuin ydinenergiaan perustuvan sähkön tuotannon (39 EUR/MWe). Lisäksi polttoaineen muuttuvat kustannukset ovat merkittävämpiä kuin kokonaiskustannukset tukkumarkkinoiden hinnanmuodostukselle ydinvoiman alhaisten rajakustannusten vuoksi. Muuttuvat kustannukset ovat keskimäärin 28 prosenttia hiilivoimaloiden kokonaiskustannuksista, 70 prosenttia kaasuvoimaloiden kokonaiskustannuksista ja vain 16 prosenttia ydinpolttoainekierron osalta⁽²⁾.
- (51) CRE arvioi näin ollen vuonna 2011 Ranskan markkinoiden osalta, että hinta, joka kattaisi EDF:n ydinvoimaloiden taloudelliset toimintamahdollisuudet pitkällä ajanjaksoilla, on 36–39 EUR/MWh, kun toimintakustannukset ovat 25 EUR/MWh⁽³⁾. Se, että EDF:llä on ydinvoimatuotantoa, jonka rajakustannukset ovat näin erilaiset, antaa sille hyvin merkittävän edun suhteessa kilpailijaan, joka tuottaa sähköä lämpövoimaloissa tai uusiutuvaa energiaa.
- (52) Naapurijäsenvaltioiden kanssa toteutettujen yhteenliittäjien vuoksi sähkön tukkuhinta Ranskassa vahvistetaan alueellisella tasolla (Ranska/Saksa/Benelux-maat). Näin ollen se vahvistetaan laaja-alaisemmin kuin ydinvoimasta peräisin olevan sähkön tasolla eli kaasun- ja hiilivoimaloiden toimintakustannusten perusteella. Tämä tarjoaa ydinvoimalle kilpailuedun hintojen vahvistamisesta saatavana tuottona. Millään todellisella tai mahdollisella kilpailijalla ei ole hyödynnettäväänsä vastaavia edellytyksiä. Lisäksi kilpailija pystyisi vasta useamman vuosikymmenen aikana hankkimaan itselleen alhaisten kustannusten tuotannon, joka vastaisi merkittävää osaa EDF:n ydin- ja vesivoimatuotannosta.
- Komission ja Ranskan viranomaisten välinen kirjeenvaihto*
- (53) Tämän tilanteen vuoksi Ranskan pääministeri sekä kilpailusta ja energiasta vastaavat komission jäsenet aloittivat 15 päivänä syyskuuta 2009 kirjeenvaihdon, joka koski Ranskan sähkömarkkinoiden uudistushankkeen periaatteita ja erityisesti seuraavia seikkoja:
- a) nopeaa paluutariffeista luopumista sekä asteittain tapahtuvaa suurten ja keskikokoisten yritysten säänneltyistä tariffeista luopumista siten, että tavoitteena on luopua niistä kokonaan vuoteen 2015 mennessä;

⁽¹⁾ Kilpailuviranomaisen päätös nro 11/D-09, 8. kesäkuuta 2011.

⁽²⁾ Ks. "Coûts prévisionnels de production d'électricité", AEN-IEA, Edition 2010, mediaaniarvot viiden prosentin päivityskertoimella.

⁽³⁾ CRE:n 5. toukokuuta 2011 antama lausunto, s. 5.

b) ”perinteisen ydinenergian säänneltyä saatavuutta” koskevaa järjestelyä, jolla veloitettaisiin EDF myymään kustannuksiin perustuvien säänneltyjen hinnojen osa ydinenergiaan perustuvasta sähköntuotannostaan (noin 25 prosenttia, enimmäismäärä 100 TWh) sähkön vähittäismarkkinoiden kilpailijoilleen kilpailun piristämiseksi näillä markkinoilla. EDF:n kilpailijoilla olisi näin mahdollisuus tehdä asiakkaille tarjouksia EDF:n hintojen kanssa vertailukelpoiseen hintaan. Tämän tarkoituksena on taata tehokas kilpailu ja tehdä säännelty tariffit tarpeettomaksi.

Ranskan sähkömarkkinoiden uudistus

- (54) Annettujen sitoumusten noudattamiseksi Ranskan hallitus nimesi asiantuntijakomitean, jonka tehtävänä oli esittää ehdotuksia sähkömarkkinoiden järjestelystä. Komitean puheenjohtajana toimi Paul Champsaur. Näiden ehdotusten perusteella laadittiin sähkömarkkinoiden uudesta järjestelystä laki nro 2010-1488, josta äänestettiin 7 päivänä joulukuuta 2010 ⁽¹⁾, ja toimeenpanoasetus nro 2011-466, joka hyväksyttiin 28 päivänä huhtikuuta 2011 ⁽²⁾.
- (55) Laissa nro 2010-1488 täsmennetään, että paluutariffeista luovutaan 1 päivään heinäkuuta 2011 mennessä ja keltaisista ja vihreistä vakiotariffeista vuonna 2015. Lailla nro 2010-1488 muutettiin myös julkisen sähkönjakelupalvelun nykyaikaistamisesta ja kehittämisestä 10 päivänä helmikuuta 2000 annettua lakia nro 2000-108. Siihen sisällytettiin 4-1 §, jonka mukaan vaihtoehtoisilla sähköntoimittajilla on 1 päivästä heinäkuuta 2011 alkaen viidentoista vuoden ajan oikeus perinteisen ydinenergian säänneltyyn saatavuuteen enintään 100 TWh:n kokonaismäärällä: Toisin sanoen noin 25 prosenttiin perinteisestä ydinvoimatuotannosta. Aluksi säänneltyyn saatavuuteen mukaisen hinnan vahvistaa hallitus CRE:n lausunnon perusteella. Uuden 4-1 §:n VII momentissa säädetään, että oikeudenmukaisen korvauksen varmistamiseksi EDF:lle hinnan on vastattava sen ydinvoimaloiden sähköntuotannon kustannuksia järjestelyn keston ajan. Perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukaisessa hinnassa on otettava huomioon seuraavat tekijät:
- a) pääoman hyvittäminen ottaen huomioon toiminnan luonteen;
 - b) toimintakustannukset;
 - c) huollon investointikustannukset tai tarvittavat kustannukset toimiluvan voimassaoloajan jatkamiseksi;
 - d) ydinalan rasitteisiin pitkällä aikavälillä liittyvät ennakoitavat kustannukset.
- (56) Perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukainen hinta vahvistettiin energiaministerin

päätöksellä toukokuussa 2011 40 EUR/MWh 1 päivästä heinäkuuta 2011 alkaen. Tällöin 30 päivästä kesäkuuta 2011 saakka paluutariffista hyötävälle kuluttajalle voidaan tarjota jatkossa tarjouskilpailussa hintaa, joka perustuu saatavuuden (tukku)hintaan, joka on yhtä suuri kuin vähittäismyyntihinta. Perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukaiseksi hinnaksi vuonna 2012 vahvistettiin erillisellä päätöksellä 42 EUR/MWh ⁽³⁾ Hallituksen mukaan vuodelle 2011 vahvistettu hintataso on seurausta tarpeesta varmistaa tukkuhintatasolla johdonmukaisuus paluutariffin kanssa. Vuoden 2012 osalta hallitus perusteli hintatasoa sillä, että Fukushima onnettomuuden jälkeen oli otettava huomioon ydinvoimaloiden turvallisuuteen tehtävät välttämättömät investoinnit.

- (57) CRE vahvistaa 8 päivästä joulukuuta 2013 alkaen perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukaisen hinnan. Edellytykset, joiden puitteissa CRE vahvistaa hinnan, on täsmennettävä Conseil d'Etat'n asetuksessa.
- (58) Perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukainen ensimmäinen toimitusjakso alkoi 1 päivänä heinäkuuta 2011. 32 toimittajaa on allekirjoittanut EDF:n kanssa puitesopimuksen, ja perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukaan on määrä toimittaa 61,3 TWh 1 päivän heinäkuuta 2011 ja 30 päivän kesäkuuta 2012 välisenä aikana. Vuonna 2011 EDF:n kilpailijoille osoitetaan 84,4 prosentin perinteisen ydinvoiman saatavuus. Määrä vastaa perinteisen ydinvoiman osuutta Manner-Ranskan ja Ranskan Euroopassa sijaitsevien alueiden loppukuluttajien kokonaiskulutuksesta.
- (59) Tammikuussa 2012 Ranskan pääministeri sekä kilpailusta ja energiasta vastaavat komission jäsenet täsmensivät kirjeenvaihdolla Ranskan sitoumuksia kahden muun seikan osalta:
- kesän 2012 jälkeen tehdyt päätökset säännellyistä tariffeista antavat mahdollisuuden vähentää yhteenlaskettujen kustannusten ja säänneltyjen tariffien välistä eroa vuoden 2012 ja seuraavien vuosien suhteessa edelliseen vuoteen;
 - perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukainen hinta ei kehity ennen kuin asetus, jolla vahvistetaan kyseisen hinnan laskemisessa käytettävä menetelmä, on tullut voimaan; asetus on määrä julkaista viimeistään 7 päivänä joulukuuta 2013.

III TIIVISTELMÄ EPÄILYISTÄ, JOTKA KOMISSIO ESITTI MENETTELYN ALOITTAMISTA JA LAAJENTAMISTA KOSKEVISSA PÄÄTÖKSISSÄÄN

- (60) Komissio katsoi tutkintamenettelyn aloittamista ja sen laajentamista koskeviissa päätöksissään, että vihreät ja keltaiset säänneltyt vakiotariffit sekä paluutariffit olivat Ranskan valtion asettamia, koska ne oli otettu käyttöön ja

⁽¹⁾ Ranskan tasavallan virallinen lehti N:o 0284, 8. joulukuuta 2010, s. 21467.

⁽²⁾ Ranskan tasavallan virallinen lehti N:o 0100, 29. huhtikuuta 2011, s. 7472.

⁽³⁾ Päätökset julkaistu Ranskan tasavallan virallisessa lehdessä N:o 0117, 20. toukokuuta 2011, s. 8792 ja s. 8793.

niitä oli tarkistettu sen antamalla laeilla ja asetuksilla. Tariffit koskevat valtion määräysvallassa olevia varoja, olipa kyse sitten EDF:n varoista, jotka ovat valtion määräysvallassa, tai erityisistä rahoitusosuuksista, jotka ovat valtion nimeämän yksikön, Caisse des dépôts et des consignationsin määräysvallassa.

- (61) Säännellyillä tariffeilla annettiin yrityksille, joille sähköä toimitettiin näillä tariffeilla ja jotka toimivat kaikilla kilpailulle ja jäsenvaltioiden väliselle kaupalle avoimilla talouden aloilla, taloudellinen etu suhteessa markkinahintoihin. Tämän vuoksi tariffit vaikuttavat rinnastettavilta tukijärjestelmiin, jotka ovat omiaan vääristämään kilpailua ja vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.
- (62) Komissio esitti päätöksissään myös epäilyjä vakiotariffien ja paluutariffien soveltuvuudesta sisämarkkinoille.
- (63) Se arvioi erityisesti, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohdassa esitettyjä poikkeuksia ei voi soveltaa, koska tukea ei myönnetä yksittäisille kuluttajille, niillä ei tueta luonnonmullistusten tai muiden poikkeuksellisten tapahtumien aiheuttaman vahingon korvaamista, eikä kyseessä ole tuki sellaisille Saksan liittotasavallan alueille, joihin Saksan jako on vaikuttanut.
- (64) Vaikutti myös siltä, että SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan a, b ja d alakohdassa esitettyjä poikkeuksia ei voida soveltaa. Lukuun ottamatta poikkeuksellisia olosuhteita, joista tässä ei vaikuta olevan kyse, 107 artiklan 3 kohdan a alakohdassa ei sallita toimintatukia. Tukea ei myöskään ole tarkoitettu Euroopan yhteistä etua koskevan tärkeän hankkeen edistämiseen tai jäsenvaltion taloudessa olevan vakavan häiriön poistamiseen eikä kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen.
- (65) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c kohdan mukaan tuki tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen on mahdollista hyväksyä, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla. Komissio totesi, että tarkasteltavana olevaa tukea ei voitu hyväksyä tämän artiklan säännösten soveltamista koskevien suuntaviivojen ja puitteiden valossa.
- (66) Komissio esitti myös epäilyjä siitä, että keskisuuriin ja suuriin yrityksiin sovellettavat tariffit voivat olla korvauksena SEUT-sopimuksen 201 artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyvien palvelujen tuottamisesta.
- (67) Menettelyn laajentamista koskevassa päätöksessään komissio katsoi, että menettelyn aloittamisesta vuonna

2007 tehdyssä päätöksessä esitetyt epäilyt paluutariffijärjestelmän käsittämän valtiontuen soveltuvuudesta yhteismarkkinoille koskivat myös kyseisen paluutariffijärjestelmän tukiosaa sellaisena kuin se on lain nro 2008-776 166 §:llä muutettuna.

IV ASIANOMAISTEN OSAPUOLTEN HUOMAUTUKSET

- (68) Monet asianomaiset sähköntoimittajat ja asiakkaat toimitivat huomautuksensa komissiolle.

Toimittajat

- (69) Poweo yhtyy 14 päivänä elokuuta 2007 päivätyssä kirjeessään komission analyysiin valtiontuen olemassaolosta. Tarkasteltaessa sitä, onko kyseessä etu, yritys vahvistaa, että vakiotariffeilla annetaan etu verrattuna tukkuamarkkinoiden hankintaa koskeviin ehtoihin, verrattuna paluutariffeihin ja verrattuna EDF:n kaupalliseen tarjontaan. Paluutariffeilla annetaan etu verrattuna tukkuamarkkinoiden hankintaa koskeviin ehtoihin. Kun tarkastellaan valikoivuutta, Poweo lisää, että mahdollisuuden käyttäminen markkinahintoihin on peruuttamaton (asiakas ei voi palata säänneltyyn tariffiin). Lisäksi vakiotariffit ja paluutariffit suosivat yrityksiä, jotka kuluttavat sähköä muiden energialähteiden sijaan. Poweo toimitti lisätietoja hintatarjoustensa muodostumisesta 25 päivänä kesäkuuta 2009 päivätyssä kirjeessään, jossa se toimitti huomautuksensa menettelyn laajentamista koskevasta päätöksestä.
- (70) ENEL arvioi 21 päivänä syyskuuta 2007 päivätyssä kirjeessään, että perinteiset tariffit ovat liian alhaiset ja että paluutariffit vahingoittavat vaihtoehtoisia toimijoita. Yritys lisää, että uusilla kulutuspaikoilla on ollut oikeus perinteisiin tariffeihin Ranskan Conseil d'Etat'n asiaa koskevasta lausunnosta huolimatta. ENEL toteaa lisäksi 27 päivänä toukokuuta 2009 päivätyssä kirjeessään, että vihreät ja keltaiset säännellyt tariffit ovat markkinahintoja alhaisempia eivätkä noudata näiden vaihtelua, mikä estää kilpailua kehittymästä. Lisäksi sen mukaan paluutariffimekanismin korvaus toimittajille on riittämätön, mikä lisää entisestään asiakkaille koituvaa etua. Paluutariffi ei anna toimittajille mahdollisuutta kattaa tuotantokustannuksia ja markkinointikustannuksia eikä korvaa riittäväällä tavalla pääomainvestointeja. Se on estänyt kilpailun kehittymisen Ranskan markkinoilla.
- (71) Electrabel katsoo 19 päivänä syyskuuta 2007 päivätyssä kirjeessään, että tuki tarjoaa edun tietyille sähköntoimittajille. Tietyille sähköntoimittajille maksettu korvaus ei sen mukaan ole riippuvainen sopimushinnan ja paluutariffin välisestä liikevaihtoa koskevien lukujen erosta, vaan se lasketaan sähköntoimittajan sähkönhankintakustannuksista. Näin ollen sähköntoimittajan tulonmenetyksen ja saadun korvauksen välillä ei ole yhteyttä, vaikka korvauksella olikin tarkoitus korvata kyseinen tulonmenetyksen. Electrabel katsoo, ettei ole osoitettu, että yleistä taloudellista etua koskeva palvelu olisi olemassa ja että

sen asiakkaat, paluutariffin todelliset edunsaajat, maksaisivat sen. Electrabel lisää 26 päivänä kesäkuuta 2009 päivätystä kirjeessään, että paluutariffi ohjasi sähköntoimittajat laatimaan yhdenmukaisia tarjouksia ja esti näiltä luovan toiminnan. Lähes kaikki Electrabelin asiakkaiden kulutuspaikat olivat pyytäneet, että ne hyötyisivät paluutariffista. Paluutariffi on johtanut vaihtoehtoisten sähköntoimittajien asteittaiseen syrjäytymiseen EDF:n eduksi, koska tariffien ollessa samat asiakkaat valitsevat usein viimeksi mainitun. Electrabel katsoo, että sähköntoimittajilla on etu maakaasun kaltaisten muiden energialähteiden kustannuksella. Paluutariffi on puolestaan valikoiva, koska mahdollisuus hyötyä siitä riippuu kulutuspaikan vaatimusten täyttymisestä, mikä puolestaan riippuu kulutuspaikan koosta.

- (72) Yksi yritys, joka pyysi luottamuksellista käsittelyä, katsoo, että säännellyt tariffit ovat valtiotukea EDF:lle, koska sininen tariffi on korkeampi kuin markkinahinta. Koska EDF:llä on tosiasiallinen monopoli tariffien soveltamiseen, se hyötyy tilanteesta. Yhdeltä tämän yrityksen tytäryhtiöistä estettiin Ranskan markkinoille pääsy paluutariffien vuoksi. Markkinoille pääsy oli jo vaikeaa tukkuhintojen tason ja muiden kustannusten vuoksi (erityisesti verkkoon pääsyn hinnan vuoksi) vihreiden ja keltaisten tariffien asiakkaiden osalta. Paluutariffi muodostaa sen mukaan tasonsa vuoksi ylimääräisen esteen.

Asiakkaat

- (73) Uniden (*Union des industries utilisatrices d'énergie*, sähköä käyttävän teollisuuden liitto) arvioi 13 päivänä elokuuta 2007 toimittamisessaan huomautuksissaan, että markkinoiden puutteellinen toiminta edellyttää säänneltyjä tariffeja. Sen mukaan väliaikaisissa tariffeissa ei ole kyse valtion varoista, koska ne antavat vaihtoehtoisten toimijoiden saataville ydin- ja vesienenergiaan perustuvaa sähköä, jota ne eivät tuota itse, takaamalla samalla perinteisten toimijoiden kustannusten kattamisen. Valikoivuutta ei ole, koska tariffien rakenne perustuu todellisiin kustannuksiin asiakasluokkien mukaan.
- (74) Uniden kiistää 28 päivänä toukokuuta 2009 menettelyn laajentamisesta tehdystä päätöksestä esittämässään huomautuksissa komission analyysin tariffien valikoivuudesta. Sen mukaan päätöksessä ei oteta huomioon toimituskustannusten eroja eri asiakassegmenteissä. Paluutariffin soveltamisen sopimuskaudella sekä suoraan paluutariffiin allekirjoitettujen sopimusten erottaminen on sen mukaan virheellistä, vaikka vaikuttaakin loogiselta. Itse asiassa hinta on vain yksi osatekijä toimitussopimuksen taloudellisessa arvossa. Kuluttajat arvostavat myös hintojen vakautta ja selkeyttä sähköhankinnoissaan. Toisin kuin menettelyn laajentamisesta tehdyssä päätöksessä esitetään, paluutariffia sovelletaan kuluttajaan, olipa sen kysyntä mikä tahansa. On konkreettisia esimerkkejä siitä, että pyyntöjä ei ole noudatettu pidemmälle kuin kesäkuuhun 2010 jatkuvien sopimusten osalta sekä sellaisten kuluttajien osalta, jotka eivät välttämättä pyytäneet paluutariffin soveltamista. Tämän vuoksi mahdollisen taloudellisen edun laskeminen olisi epärealistista, koska mekanismia on sovellettu kuluttajiin. On vaikea vedota valikoivuuteen paluutariffin ensimmäisen soveltamisajanjakson osalta, koska mekanismia sovellettiin ainoastaan kuluttajiin,

jotka olivat pyytäneet voivansa hyötyä siitä 30 päivään kesäkuuta 2007 mennessä. Kaikilla kuluttajilla oli kuusi kuukautta aikaa tehdä päätös, joka takaisi hintojen vakauden ja avoimuuden kahdeksi vuodeksi. Myös se, ettei paluutariffin hallinnassa sallittu paluuta vanhoihin hintoihin, on järkevä toimenpide, jolla pyrittiin pelkästään estämään keinottelu markkinahintojen ja paluutariffin välillä, koska paluutariffi vahvistetaan etukäteen, kun taas markkinahinta vaihtelee jatkuvasti.

- (75) Kun tarkastellaan valtion varoilla rahoittamista, kuluttaja, joka ei hyötynyt odotetusta julkisen sähköjakelumaksun laskusta, olisi siis saanut valtiotukea, vaikka kyseisellä maksulla nimenomaan rahoitettiin paluutariffikorvausta. Ydin- tai vesivoimaan perustuvan sähkön tuottajien osuudesta on todettava, että sen taso on hyvin merkittävällä tavalla alhaisempi kuin ero energian paluutariffien ja energian vihreän tariffin tai niin sanottujen vapaiden sopimusten tariffien kanssa, jotka kuluttajat ovat vapaasti tehneet. Lopuksi Uniden toteaa, että todellisuudessa maksulla vain vähennettiin näiden tuottajien ylisuurta voittoa paluutariffijärjestelmän käyttöönoton vuoksi.
- (76) CLEEE (*Comité de liaison des entreprises ayant exercé leur éligibilité*, tariffimahdollisuuttaan käyttäneiden yritysten yhteyskomitea) esittää 16 päivänä elokuuta 2007 päivätystä kirjeessään, että Ranskan sähkömarkkinat toimivat huonosti ja että vapaiden markkinoiden hinnat eivät vastanneet tuotantokustannuksia. Sen mukaan komission vertailukohdaksi ottama markkinahinta on virheellinen. Paluutariffia ei rahoitettu valtion varoista, vaan sen rahoittivat kuluttajat ja tuottajat, jotka saivat tuloja myymällä paluutariffilla. Koska paluutariffi oli kaikkien hyödynnettävissä, se ei CLEEE:n mukaan ole valikoiva. CLEEE toteaa vielä 2 päivänä kesäkuuta 2009 päivätystä kirjeessään, että paluutariffi ei ollut etu, koska sillä pelkästään rajattiin niiden asiakkaiden haittaa, jotka olivat luopuneet säännellyistä tariffeista eivätkä voineet palata niihin. CLEEE katsoo, ettei markkinahintaa voida pitää indikaattorina taloudellisen edun olemassaolosta, koska se on seurausta sopimattomista mekanismeista tai markkinoiden virheistä. CLEEE kiistää paluutariffin valikoivuuden. Sen mukaan tariffi on avoin kaikille kuluttajille, jotka ovat käyttäneet tariffimahdollisuuttaan, eikä suosi mitään kulutuspaikkaa, yritystä, toimialaa tai maantieteellistä aluetta.
- (77) CLEEE painottaa paluutariffin rakennetta ja tasoa ja selittää kulutusprofiilin ja kulutusmäärän olennaisen eron. Toisin kuin komission esittämät seikat antoivat ymmärtää, paluutariffin "nauhaosat" ovat sen mukaan lähes identtiset. Paluutariffi ei suosi suuria sähkökuluttajia pienempien kustannuksella. CLEEE vastustaa paluutariffin katsomista valtion varoista rahoitetuksi ja kauppaan aiheutuvan vaikutuksen määrittelyä tässä yhteydessä erityisesti siksi, että komissio ei ole osoittanut, että paluutariffi olisi toimintakustannuksia pienempi tai että paluutariffista hyötyvät kuluttajat ostaisivat sähkönsä halvemmalla kuin eurooppalaiset kilpailijansa, joihin sovelletaan edelleen usein säänneltyjä tariffeja. Lisäksi paluutariffi on

CLEEE:n mukaan yhteensopiva perussopimuksen kanssa (vaikka se katsottaisiin valtiontueksi, mitä se ei sen mukaan ole). Julkisista sähkö- ja kaasupalveluista sekä sähkö- ja kaasuyrityksistä 9 päivänä elokuuta 2004 annetun lain nro 2004-803 30-1 §:ssä paluutariffi asetettiin yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluita tuottaville yrityksille. CLEEE muistuttaa, että toimenpide on tarpeen niiden kuluttajien suojelemiseksi, jotka olivat käyttäneet mahdollisuutta tarffiin, ja samaan aikaan oikeasuhtainen eikä se vaikuttanut liiallisesti kauppaan.

- (78) SNC Paris Voltaire katsoo 20 päivänä heinäkuuta 2009 päivättyssä kirjeessään, että maantieteellisin perustein määritetyn keskihinnan rahoittaminen julkisella sähkönjakelumaksulla sähkön toimittamiseksi alueille, jotka eivät kuulu yhteenliittäntään, on valtiontukea.

V RANSKAN TOIMITTAMAT HUOMAUTUKSET

- (79) Ranskan viranomaiset kiistivät komission analyysin menettelyn aloittamista koskevasta päätöksestä toimittamiseen huomautuksissa.

Vakiotariffeja koskevat huomautukset

- (80) Ranska katsoo edun olemassaolosta, että
- a) mahdollinen ero vakiotariffien ja sähköpörssien, erityisesti Powernextin, hintojen välillä liittyy selvästi suhdanteisiin (vuosina 1999–2004 viimeksi mainitut olivat säänneltyjä tariffeja alhaisemmat);
- b) sähköpörssien hintojen ottaminen vertailukohdaksi ei ole sopivaa, koska yritykset ostavat suurimman osan sähköstä pörssien ulkopuolelta ja koska Powernextin hinnat eivät perustu niihin taloudellisiin perusteisiin, jotka todellisuudessa määräävät sähkön ostajien ja tuottajien välisiä liiketoimia.
- (81) Näiden kahden synn vuoksi Ranska katsoo, että vakiotariffit eivät tarjoa etua niistä hyötyville yrityksille.
- (82) Lisäksi Ranskan viranomaiset kiistävät vakiotariffien valikoivuuden ja vakuuttavat, että on loogista ja taloudellisesti johdonmukaista, että vakiotariffeilla ei ole samaa taloudellista (rahallista) vaikutusta suurkuluttajalle ja pienelle sähkön kuluttajalle ja että kustannukset eivät ole suhteessa kulutettuun määrään, koska eri tuotantotapojen kustannukset vaihtelevat. Ranskan mukaan vakiotariffien säänteleminen on yleinen sääntelytoimenpide, jota sovelletaan kaikkiin sähköä kuluttaviin yrityksiin, jotka eivät ole käyttäneet mahdollisuutta siirtyä vapaille markkinoille.

- (83) Ranskan viranomaiset kiistävät väitteen julkisten varojen käytöstä kahdesta syystä:

- a) vakiotariffit eivät johda talousarviovarojen tai verotulojen käyttöön eivätkä ole estäneet EDF:ää tekemästä positiivista tulosta;
- b) sähkömarkkinoiden perusteita ja EDF:n tuotantokustannuksia vastaavat vakiotariffit muodostavat sähkön oikean myyntihinnan, eikä niitä voida katsoa tulonmenetykseksi EDF:lle.

- (84) Koska kilpailuun ei vaikuteta, Ranskan viranomaisten mukaan myöskään jäsenvaltioiden väliseen kauppaan ei aiheudu vaikutuksia.

Paluutariffia koskevat huomautukset

- (85) Ranskan viranomaiset vakuuttavat, että paluutariffi ei ole valtiontukea.
- (86) Ranskan viranomaisten mukaan paluutariffi muodostetaan yksinkertaisesti korottamalla vakiotariffeja, joiden rakenne säilytetään. Ranskan viranomaisten mukaan ei voida katsoa, että sääntelemättömästä tarjonnasta hyötyvät loppuasiakkaat saivat etua vakiotariffien yhteydessä, joten kyse ei ole siitä myöskään paluutariffien yhteydessä. Koska loppuasiakkaita, jotka maksavat sähköstä vakiotariffin mukaan, ei ole vapautettu maksuista, tästä seuraa, ettei myöskään paluutariffin mukaan maksavia asiakkaita ole vapautettu.
- (87) Ranskan viranomaisten mukaan paluutariffin sääntelyssä on kyse yleisestä ja kaikkiin sähköä kuluttaviin yrityksiin sovellettavasta hintojen sääntelytoimenpiteestä.
- (88) Ranskan viranomaiset kiistävät kaiken julkisin varoin rahoituksen. Vaikka toimenpiteestä vastaa valtio, koska siitä säädetään lailla, tämä ei osoita, että kyse olisi julkisten varojen siirrosta. Täsmällisemmin sanottuna loppukuluttajien julkisen sähkönjakelupalvelumaksun kautta maksama osuus poistaa yhteyden julkisiin varoihin. Ranskan viranomaiset katsovat siis, että julkisen sähkönjakelupalvelumaksun osuuden käyttäminen paluutariffista hyötyvien sähköntoimittajien korvaukseen ei voida katsoa julkisten varojen siirroksi. Korvauksen toinen osa rahoitetaan maksulla, joka peritään merkittäviä sähköntuotantolaitoksia (yli 2 000 MW) omistavilta vesi- ja ydinvoimaan perustuvan sähkön tuottajilta, joiden kustannukset ovat vähäisiä ja jotka ovat suurelta osin kuolettaneet investoinnit, olivatpa nämä yksityisiä tai julkisia laitoksia. Maksua ei voida pitää suorana tai välillisenä julkisten varojen siirtona.

(89) Ranskan viranomaiset viittaavat yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-379/98 (*PreussenElektra AG*) antamaan tuomioon (58 kohta)⁽¹⁾: ”Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä seuraa, että 92 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna valtiontukena on pidettävä ainoastaan suoraan tai välillisesti valtion varoista myönnettyjä etuja”. Tämän osalta voidaan todeta, ettei mitään suoraa tai välillistä yhteyttä mekanismin (maksutapahtumia suuntaan tai toiseen) ja valtion julkisten varojen välillä ole olemassa, edes Caisse des dépôts et consignationsin kautta. Itse asiassa Caisse des dépôts et consignationsilla on täysin avoin tehtävä. Caisse des dépôts et consignationsilla ei ole missään vaiheessa toimivaltaa määrittää maksettavaa määrää tai perittyjen ja uudelleen ohjattujen määrien kohdetta. Määrät kirjataan erilliselle tilille eivätkä ne sekaannu missään vaiheessa varoihin, joita Caisse des dépôts et consignations hallinnoi. Caisse des dépôts et consignationsin osuudella taataan maksajien ja korvauksen edunsaajien välisen maksujen yksinkertaisuus ja avoimuus.

Lausunnot kolmansien huomautuksista

(90) Ranskan viranomaiset esittivät lausuntonsa kolmansien huomautuksista 31 päivänä tammikuuta 2008. Viranomaisten mukaan sähköpörssin hintoja ei voida käyttää vertailukohtana. Ranskan sähköpörssien hinnat vastaavat niiden mukaan sähkön tuotantokustannuksia Saksassa, toimitettiinpa sähköä Ranskaan tai ei. Tämän osalta viranomaiset huomauttavat, että pörsseissä kaupankäynnin kohteena olleita määriä ei aina toimiteta: Powernextin futuurimarkkinoilla kaupankäynnin kohteena olleista määristä noin 10 prosenttia toimitetaan käytännössä. Ranskan viranomaisten mukaan sähköpörssien hinnat eivät myöskään vastaa loppukuluttajien voimassaolevia sopimushintoja.

(91) Ranskan viranomaiset vakuuttavat, että ylikorvaaminen ei ole mahdollista paluutariffin korvausmekanismeissa. Ne muistuttavat, että mekanismi perustettiin laajojen, kaikki sidosryhmät kattaneiden neuvottelujen jälkeen. Lisäksi siinä pyrittiin jatkuvasti rajoittamaan mahdollisimman laajalti heijastusvaikutuksia ja -mahdollisuuksia CRE:n valvonnassa. Mekanismi toimii seuraavalla tavalla: sähköntoimittajalla, joka toimittaa sähköä loppuasiakkaalle paluutariffilla, on oikeus korvaukseen. Korvaus lasketaan paluutariffitulojen (euroa/MWh) ja sähkönhankintakustannusten välisen erotuksen perusteella. Sähkönhankintakustannusten enimmäismääränä on teoreettinen hankintakustannus, joka määritetään sähköpörssin hintojen perusteella (kyse on sähköpörssin eri hintojen painotetusta keskiarvosta). Hankintakustannusten enimmäismäärä vuonna N on tarkkaan tiedossa vasta kyseisen vuoden lopussa. Tämän vuoksi vaikuttaa vaikealta kehittää strategia, joka voisi käytännössä johtaa ylisuuriin korvauksiin. Jos toimija kykenisi toteuttamaan tällaisen strategian, mekanismin soveltamisesta vastaava elin CRE rankaisisi siitä.

(92) Ranskan viranomaiset katsovat, että jos komission päätelmä on, että vakiotariffit ja paluutariffi ovat tukea, minkä ne kiistävät, se olisi katsottava SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohdan mukaiseksi luettuna yhdessä direktiivin 2003/54/EY 3 artiklan 2 kohdan kanssa. Lisäksi tariffit olisi Ranskan viranomaisten mukaan katsottava sisämarkkinoille soveltuvaksi tueksi SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan perusteella, koska niillä korjataan markkinoiden toimintapuutetta. Joka tapauksessa vakiotariffeja on pidettävä voimassa olevana tukena, koska ne otettiin käyttöön ennen sähkömarkkinoiden vapauttamista. Jos komissio ei kuitenkaan suostu pitämään vakiotariffeja voimassa olevana tukena, Ranskan viranomaiset katsovat voivansa vedota luottamuksensuojan ja oikeusvarmuuden periaatteisiin.

Menettelyn laajentamista koskevat huomautukset

(93) Ranskan viranomaiset pitävät kiinni analyysistä, jonka ne esittivät vastauksena menettelyn aloittamista koskevaan päätökseen. Tarkasteltaessa sitä, onko kyseessä etu, ne toteavat, että vaikka sähköpörssin hinnat voitaisiin ottaa vertailukohdaksi, markkinahinnat ovat samalla tasolla kuin vuoden 2009 paluutariffit, toisin kuin ajanjaksolla 2004–2007.

(94) Tarkasteltaessa sitä, onko kyseessä valikoivuus, viranomaiset esittävät, että paluutariffilla pyritään estämään säännellyn järjestelmän ja markkinahintojen välinen arbitraasi. Paluutariffi ei ole mitenkään valikoiva, se on yleinen toimenpide. Toimijoiden on otettava se huomioon tehdessään sähköntoimitustarjouksia koskevia valintoja. Ranskan viranomaiset muistuttavat tämän osalta, että tuomioistuimen mukaan valtion toimenpide, josta hyötyvät erottelematta kaikki kansallisella alueella toimivat yritykset, ei ole valtiontukea. Ranskan viranomaiset lisäävät, että paluutariffin erilaiset hinnoittelut perustuvat objektiivisiin ja teknisiin kriteereihin, jotka ovat lisäksi samat kuin vakiotariffeilla.

(95) Ranskan viranomaisten mukaan valikoivuutta on analysoitava kaikkien edellytysten perusteella, joita markkinat tarjoavat kaikille yrityksille. Valikoivuudesta on kyse ja sellaista sovelletaan ainoastaan, jos tarkasteltu mekanismi muodostaa ratkaisevan edun tietyille markkinatoimijoiden ryhmälle muiden ryhmien kustannuksella. Kyseessä ei ole nyt tällainen tapaus. Kun toiset yritykset eivät ole sopineet paluutariffista, se johtuu siitä, että niillä oli edullisemmat markkinahintaiset hankintaedellytykset. Missään tapauksessa mekanismi ei saata niitä epäedulliseen asemaan. Valikoivuutta voidaan tarkastella vain kyseisten yritysten ominaisuuksien mukaan. Jokainen yritys laatii oman strategiansa ja hyödyntää mahdollisimman hyvin omien ominaisuuksiensa mukaisesti hankintakustannusten osalta tarjolla olevia mahdollisuuksia. On kuitenkin todettava, että yritykset kaikista ryhmistä ovat tehneet sopimuksia paluutariffista. Sitä ei ole evätty yhdeltäkään yritykseltä.

⁽¹⁾ Tuomio 13 päivänä maaliskuuta 2001, Kok., s. I-02099.

- (96) Julkisten varojen olemassaolon ja käytön osalta Ranskan viranomaiset toteavat vastauksena menettelyn laajentamista koskevan päätöksen 77 kappaleeseen, että yksityinen yhtiö GDF Suez, jolla on hallussaan 3 000 MW jorkivoimaan perustuvaa sähköntuotantoa kilpailukyysisin kustannuksin (noin 30 EUR/MWh, maksu mukaan lukien), ei saa korvausta. Lisäksi EDF:ää ja GDF Suezia kohdellaan täsmälleen samoin edellytyksin paluutariffimekanismin rahoituksen osalta, vaikka ne eivät ole samassa asemassa. Ranskan viranomaiset kiistävät näin ollen sen, että kyseessä olisi julkisten varojen käyttö sen perusteella, että EDF osallistuu mekanismin rahoitukseen.
- (97) Vaikutuksista kauppaan ja kilpailuun Ranskan viranomaiset muistuttavat, että komission on esitettävä näyttöä siitä, että kilpailuun kohdistuu tosiasiallinen vaikutus, tarkastelemalla tosiasiallisesti ja oikeudellisesti täsmälleen samassa tilanteessa olevia yrityksiä. Paluutariffi ei missään tapauksessa muuta aiempaa tilannetta, jossa Ranskan markkinoilla toimivat yritykset ovat voineet hyötyä Ranskan sähköntuotannon, pääasiassa ydinvoiman, kilpailukyvästä.
- VI TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI – MAHDOLLINEN VALTIONTUKI**
- (98) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa määrätään seuraavaa: ”Jollei perussopimuksissa toisin määrätä, jäsenvaltion myöntämä taikka valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille, siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.”
- (99) On kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettusta valtiontuesta, kun tietyt yritykset tai tietyt tuotantoalat saavat toimenpiteestä etua, kun toimenpide on valikoiva, kun se rahoitetaan valtion varoista ja kun se vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua ja vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.
- (100) Komissio on arvioinut, onko kyseessä SEUT-sopimuksen 207 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu valtiontuki muille kuin kotitalousasiakkaille, jotka hyötyvät toisesta tämän menettelyn kohteena olevasta tariffijärjestelmästä. Lisäksi komissio on rajannut tutkimuksena vakiotariffien osalta jaksoon, joka alkoi 1 päivänä heinäkuuta 2004, jolloin sähkömarkkinat vapautuivat. Kaikista muista kuin kotitalousasiakkaista tuli tuolloin vaatimukset täyttäviä asiakkaita direktiivin 2003/54/EY perusteella. Aiemmin vain yritysten pieni vähemmistö täytti vaatimukset.
- (101) Jotta tukitoimenpide voidaan katsoa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan osalta valikoivaksi, sen on suositava tiettyjä yrityksiä tai tuotannonaloja, mikä erottaa sen kaikkiin talouden aloihin sovellettavista yleisistä toimenpiteistä.
- (102) Vaikka vakiotariffeja ja paluutariffeja sovelletaan periaatteessa kaikkiin sähköä kuluttaviin yrityksiin, komissio katsoo, ettei tämän perusteella voida päätellä, että olisi kyse yleisistä toimenpiteistä. Jotta toimenpiteet voitaisiin katsoa yleisiksi, niitä on sovellettava kaikkiin yrityksiin eikä pelkästään sähköä kuluttaviin yrityksiin, koska jotkut näistä voivat hyötyä tästä kulutuksesta verrattuna muita energialähteitä käyttäviin yrityksiin.
- (103) Kyseiset tariffitoimenpiteet ovat siis valikoivia, koska ne suosivat sähköenergiaa kuluttavia yrityksiä suhteessa fossiilisia polttoaineita, kuten kivihiihen, öljyn ja sen sivutuotteiden kaltaisia fossiilisia polttoaineita, tai tietyssä määrin kaasua käyttäviä yrityksiä riippumatta siitä, että näidenkin hintoja säännellään. Lisäksi tällaiset tariffitoimenpiteet suosivat tosiasiallisesti paljon sähköä kuluttavia yrityksiä, koska niiden saama etu kasvaa sitä mukaa kuin niiden energiankulutus lisääntyy.
- (104) Lisäksi sähköä kuluttavien yritysten kesken esiintyy valikoivuutta, koska käytössä ovat säännöt, joilla määritetään niiden yritysten ryhmät, jotka voivat tai eivät voi hyötyä säännellyistä tariffeista. Koska markkinahintojen ja säänneltyjen tariffien valintaa koskevaa päätös on 13 päivänä heinäkuuta 2005 annetun lain nro 2005-781 66 §:n mukaan peruuttamaton, valikoivuus on ilmeistä. Markkinahinnan valinneet yritykset eivät enää voi hyötyä vakiotariffeista. Lisäksi sovelletaan sellaisia kriteerejä kuin päivämäärä, jona valinta hyötyä kriteerien täyttymisestä on tehty tai pyyntö hyötyä tariffijärjestelmästä on esitetty. Näin tariffeista hyötyminen rajataan tiettyihin yrityksiin ja toiset yritykset suljetaan järjestelmän ulkopuolelle.
- (105) Edellä esitetyn perusteella komissio katsoo, että keltaiset ja vihreät vakiotariffit sekä paluutariffit ovat valikoivia SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, koska niitä sovelletaan ainoastaan sähköä kuluttaviin yrityksiin, vaikka niitä sovelletaankin suureen määrään yrityksiä, joilla on yli 400 000 sähkön kulutuspaikkaa Ranskassa. Edunsaajayritysten suuri määrä tai yritysten edustamien alojen moninaisuus eivät johda siihen, että valtion toimenpide olisi yleinen toimenpide.
- (106) Toimenpiteiden soveltamista hyvin suuriin osiin siitä hyötynyttä tai hyötyviä talouden aloja on tarkasteltava arvioitaessa tariffien soveltuvuutta sisämarkkinoille eikä silloin, kun arvioidaan niiden valikoivuutta.

Taloudellinen etu

- (107) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu taloudellinen etu toteutuu, jos valtion toimenpide antaa yritykselle mahdollisuuden vapautua kustannuksista, joista sen olisi tavallisesti vastattava ilman kyseistä toimenpidettä. Energian toimittaminen kansallisesta lainsäädännöstä seuraavan etuuskohtelun mukaisesti kuuluu artiklan soveltamisalaan, koska sähköntoimitusmaksu on

selvästi kustannus, josta yrityksen on tavallisesti vastattava. On siis tarkasteltava, johtavatko nämä toimenpiteet kyseisen kustannuksen supistumiseen.

Vertailu markkinahintoihin

(108) Komissio tutki, antoivatko vakiotariffit ja paluutariffit edunsaajille mahdollisuuden hankkia sähköä edullisempaan hintaan kuin ilman tariffien olemassaoloa, toisin sanoen markkinahintaan. Kuten 22 päivänä joulukuuta 2008 tehty ministeriön päätös myös vahvistaa, vapailla markkinoilla suuriin tai keskikokoisiin kulutuspaikkoihin toimitetun sähkön hinnan olisi ilman paluutariffia vastattava suurelta osin tukkumarkkinoiden perus- ja huippu-termiin sopimusten hintojen yhdistelmää, kun hinta liittyy kyseisen kulutuspaikan kulutusprofiiliin.

(109) Vakiotariffeja on mukautettu säännöllisesti vuodesta 2006 alkaen taulukossa 1 esitetyllä tavalla. Tammikuussa 2004 ja tammikuussa 2012 keltaisia vakiotariffeja nostettiin 21 prosenttia ja vihreitä vakiotariffeja 23,8 prosenttia. Korotukset eivät kuitenkaan taanneet vakiotariffien sähkötoimitusta koskevan osuuden tuotantokustannusten kattamista. Kun vertaillaan taulukon 2 tietoja ja johdanto-osan 43–45 kappaleessa kuvattuja markkinahintoja, käy ilmi, että vuodesta 2004 lähtien keltaisten ja vihreiden vakiotariffien sähkötoimitusta koskeva osuus on järjestelmällisesti vähintään 25 prosenttia markkinahintoja alhaisempi.

(110) Keltaiset ja vihreät paluutariffit ovat nousseet 13 ja 16 prosenttia soveltamisajaksolla 2007–2011. Kun tarkastellaan vihreiden paluutariffien markkinahintojen perusteella arvioitua sähkötoimitusta koskevaa osuutta, käy ilmi, että etu on ollut vähintään yhdeksän prosenttia jokaisena tarkastelujakson vuotena. Keltaisten paluutariffien vertaamisesta perustoimitushintoihin käy ilmi vuotuisen etu, joka ei kuitenkaan ole järjestelmällinen. Tariffit olivat tarkastelujakson aikana keskimäärin 13 prosenttia alle markkinahintojen. Lisäksi keltaisia tariffeja sovelletaan keskikokoisiin yrityksiin, joiden kulutus voi olla suurempaa huippuaikoina, mitä perussopimuksiin perustuva vertailu ei ota riittävällä tavalla huomioon.

(111) Tästä seuraa, että tariffien soveltamisesta on koitunut niistä hyötyville yrityksille taloudellista etua, jota ne eivät olisi saaneet markkinaedellytyksin, järjestelmällisesti vuosittain vakiotariffien ja vihreiden paluutariffien osalta ja keskimäärin keltaisten paluutariffien osalta niiden soveltamisen ajan.

Sääntelyviranomaisen (CRE) ja Conseil d'Etat'n arviointi tilanteesta

(112) CRE:n lausunto sähkön hintoja koskevasta 10 päivänä huhtikuuta 2006 annetusta päätösehdotuksesta vahvistaa

markkinahintavertailusta saadut tulokset, jotka osoittavat taloudellisen edun. Lausunnossaan CRE toteaa, että vakiotariffien sähkötoimitusta koskeva osuus ei aina vastannut sähkötoimituksen todellisia kustannuksia ja erityisesti että se oli joidenkin vihreistä ja keltaisista tariffeista hyötyvien asiakkaiden osalta negatiivinen ⁽¹⁾.

(113) Myös säänneltyjä sähkön myyntihintoja koskevasta asetusehdotuksesta 23 päivänä heinäkuuta 2009 antamassaan lausunnossa CRE toteaa, että julkisten sähköverkojen käyttötariffin (TURPE) jättäminen huomiotta säänneltyissä myyntitariffeissa oli johtanut automaattisesti tilanteisiin, joissa kustannuksia ei katettu. Toisin sanoen tilanteisiin, joissa tariffin tuotantoa koskeva osuus, joka saadaan vähentämällä näistä yhdenmetyistä tariffeista voimassa oleva TURPE ja markkinointikustannukset, oli merkittävästi alhaisempi kuin tuotantoa koskeva osuus, joka kattaisi tuotantokustannukset.

(114) CRE totesikin sähkötariffeista 10 päivänä elokuuta 2009 antamassaan lausunnossa, että elokuusta 2008 alkaen voimassa olleiden tariffien myötä 2 200 GWh:n kulutusta edustavaa 222 000 kulutuspaikan osalta, joista osa hyöttyy keltaisista tai vihreistä tariffeista, on kyse merkittäväksi sanotusta kustannusvajeesta, jossa sähkötoimitusta koskeva osuus on alle 20 euroa/MWh. Keskiuuden kulutuksen (1 200 GWh) kulutuspaikoista 22 000 kulutuspaikan osalta, jotka hyöttyvät keltaisesta ja vihreästä tariffista, on kyse merkittävästä kustannusvajeesta, ja niistä 7 500 kulutuspaikan toimitusta koskeva osuus on negatiivinen.

(115) Elokuussa 2009 tapahtunut tariffimuutos auttoi pienentämään merkittäviä kustannusvajeita 82 prosenttia kulutuspaikkojen määrän ja volyymin osalta, ja merkittävä kustannusvaje koskee vielä 1 500 kulutuspaikkaa. Elokuussa 2010 tapahtunut tariffimuutos auttoi poistamaan lähes kokonaan merkittävät kustannusvajeet, koska ne koskevat enää 300 kulutuspaikkaa.

(116) CRE:n laskelmat osoittavat, että rajoittavista tariffeista tai kesäajan kulutuksesta hyöttyvät yritykset saavat hyvin merkittävän kilpailuedun. Keltaisista ja vihreistä tariffeista hyöttyvät kulutuspaikat, joiden toimitusta koskeva osuus on alle 20 EUR/MWh, eivät mitään ilmeisimmin pystyisi saamaan vastaavaa tariffia tavanomaisissa markkinaoloissa. Tämäkin osoittaa, että vakiotariffit voivat muodostaa edun merkittävälle määrälle yrityksiä.

(117) Poweo nosti sähkön hinnoista 12 päivänä elokuuta 2008 annettua asetusta koskevan kumoamiskanteen. Conseil d'Etat katsoikin 1 päivänä heinäkuuta 2010 tekemässään päätöksessä, että 13 päivänä elokuuta 2007 annetulla asetuksella vahvistetut keltaiset ja vihreät tariffit olivat

⁽¹⁾ Energia-alan sääntelyviranomaisen (*Commission de régulation de l'énergie*) sähkön myyntihintoja koskevasta päätösehdotuksesta 9 päivänä elokuuta 2006 antama lausunto, luku 2.2, toinen kappale. <http://www.cre.fr/imgAdmin/1161595981902.pdf>

riittämättömät kattamaan EDF:n keskimääräiset kokonaiskustannukset, ja määräsi toimivaltaiset ministerit antamaan uuden asetuksen.

- (118) Ranskan viranomaiset puolestaan väittävät, että mahdollinen ero sähkön säännelyjen myyntitariffien tason ja sähköpörssien, erityisesti Powernextin, hintojen välillä liittyi selvästi suhdanteisiin. CRE:n myöhemmin antamista lausunnoista, jotka koskevat säännelyjä tariffeja komission menettelyn aloittamista seuranneina vuosina, käy ilmi, että tästä ei ole kysymys.
- (119) Ranskan viranomaiset lisäävät, että sähköpörssien hintojen ottaminen vertailukohdaksi ei ole sopivaa, koska yritykset ostavat suurimman osan sähköstä pörssien ulkopuolelta ja koska hinnat eivät Powernextissa perustu taloudellisiin perusteisiin, jotka todellisuudessa määräävät sähkön ostajien ja tuottajien välisiä liiketoimia. Komissio katsoo sitä vastoin, että Powernextin sähköhinnat käyvät vertailukohdaksi toimittajien markkinahintaisten tarjousten laatimisessa.

Asiakkaiden markkinoilla tekemistä valinnoista saatavat tiedot

- (120) On merkityksellistä, että valtava enemmistö vaatimukset täyttävistä asiakkaista on valinnut vakiotariffien säilyttämisen tai vihreistä ja keltaisista paluutariffeista hyötymisen. CRE toteaa, että kun paluutariffista luovuttiin 30 päivänä kesäkuuta 2011, vakiotariffeja sovellettiin kaikkiaan 4 907 000 muuhun kuin kotitalousasiakkaiden kulutuspaikkaan ja paluutariffia 7 220 kulutuspaikkaan. Vuotuisen kulutuksen tasolla vakiotariffit edustivat 161 TWh:ta (eli 54,6 prosenttia muiden kuin kotitalousasiakkaiden kulutuksesta) ja paluutariffit 75 TWh:ta (25,4 prosenttia). Niinpä neljän vuoden kuluttua koko markkinoiden avautumisesta kilpailulle vapaan tariffin tarjonnan osuus markkinoista oli vain 20 prosenttia.
- (121) Huomautuksensa toimittaneiden vaihtoehtoisten toimijoiden esittämät luvut vahvistavat tämän analyysin. Electrabel ilmoitti, että 90,4 prosenttia sen asiakkaista, joihin aiemmin sovellettiin markkinahintaa, oli valinnut paluutariffin. Electrabelin mukaan asiakkaan saama etu koko paluutariffin soveltamiskaudella on keskimäärin 11 EUR/MWh. Poweo ilmoitti, että kun otetaan huomioon sen hankintakustannukset ja kaupalliset kustannukset, sen kärsimät tappiot olivat vuonna 2007 keskimäärin 33–34 EUR/MWh keltaisesta tariffista hyötävän asiakkaan ja keskimäärin 26,6 EUR/MWh vihreästä tariffista hyötävän asiakkaan osalta.
- (122) Edellä esitetyn perusteella komissio päätelee, että vakiotariffeista sekä vihreistä ja keltaisista paluutariffeista hyötävät asiakasryhmät saavat taloudellista etua.

Valtion toiminta ja valtion varat

- (123) SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdan soveltamiseksi on määriteltävä, sisältyykö kyseisiin toimenpiteisiin val-

tion varoja edunsaajien hyväksi, varsinkin kun on kyse julkisten yhtiöiden varoista valtion tekemien päätösten nojalla.

- (124) Tässä tapauksessa valtion toiminta on kiistatonta, koska sekä vakiotariffimekanismi että paluutariffimekanismi on perustettu Ranskan valtion antamilla laeilla ja asetuksilla. Lisäksi tariffien taso vahvistettiin ministeriön päätöksellä kaikkien tariffiluokkien osalta. Päätökset ovat siis valtion päätöksiä, joihin niiden täytäntöönpanosta vastaavilla yrityksillä ei ole osuutta.

Vakiotariffeista

- (125) Vakiotariffit rahoitetaan EDF:n ja paikallisten jakeluyritysten varoista, ja nämä myyvät sähköä asiakkailleen vapaasti toimivien markkinoiden hintoja alempaan hintaan. On tutkittava, voidaanko varat katsoa valtion varoiksi.
- (126) Valtiolla on enemmistöosuus EDF:n yhtiöpääomasta. Sillä oli 31 päivänä joulukuuta 2010 EDF:stä 84,48 prosentin osuus. EDF:n on siis valtion määräysvallassa. On kyse julkisesta yrityksestä, joten sen varat ovat valtion varoja. Kun tariffista hyötyvä kuluttaja saa sähkönsä EDF:ltä, valtion lait ja asetukset velvoittavat EDF:n toimittamaan sähköä hintaan, joka on markkinoilla sovellettavaa hintaa alhaisempi, joten on kyse EDF:n julkisesti valvotuista varoista.
- (127) Menettelyn aloittamisesta tehdyssä päätöksessä esitetyt väitteet, joita ei ole kiistetty, osoittavat, että paikallisia jakeluyrityksiä on 168. Niistä 144 on muodoltaan valtionyhtiöitä tai sekatalousyrityksiä. Valtionyhtiöt ovat julkisia laitoksia, jotka ovat täysin paikallisviranomaisten (esimerkiksi kuntien) määräysvallassa. Sekatalousyritykset ovat osakeyhtiöitä, joiden pääomasta enemmistö on julkishallinnolla, joten niiden varat ovat valtion varoja. Nämä paikalliset jakeluyritykset ovat siis valtion suorassa määräysvallassa. Yksi paikallisista jakeluyrityksistä on julkisoikeudellinen EPIC-yksikkö (Etablissement Public à caractère Industriel et Commercial). EPIC-yksiköt ovat valtion kokonaan omistamia julkishallinnollisia yksiköitä, joten niiden varat ovat valtion varoja.

- (128) Muut paikalliset jakeluyritykset, kuten Electricité de Strasbourg, ovat osakeyhtiöitä, joiden osakepääoman enemmistö on EDF:n ja/tai kunnallisviranomaisten määräysvallassa. Nämäkin yhtiöt ovat siis valtion määräysvallassa.

- (129) Lopuksi pieni vähemmistö paikallisista jakeluyrityksistä (20 yritystä 168:sta) on muodoltaan osuuskuntia tai maatalouden yhteisen edun mukaisia sähköosuuskuntia (*société d'intérêt collectif agricole d'électricité*, SICAE), joiden osalta on vaikeampi määrittää, kuuluvatko ne valtion määräysvaltaan.

- (130) Kun otetaan huomioon, että EDF jakelee itse valtaosan (noin 95 prosenttia) energiasta, johon sovelletaan vakio-tariffeja, ja että hyvin suuri enemmistö muista jakelijoista on valtion määräysvallassa, komissio katsoo, että kyseisten summien voidaan katsoa olevan lähes kokonaan valtion varoja.
- (131) Paikalliset jakeluyhtiöt puolestaan ostavat jakelemissaan sähkön useimmiten EDF:ltä vakiotariffein valtion sääntelemässä alueellisten sähkönjakelijoiden sähkönsiirtotariffijärjestelmässä (*tarifs de cession de l'électricité aux distributeurs non nationalisés*). Järjestelmässä EDF on velvollinen toimittamaan paikallisille jakeluyrityksille niiden tarvitseman määrän sähköä, jotta ne voivat täyttää velvoitteensa sähkön toimittamiseksi vakiotariffijärjestelmässä, hintaan, joka antaa niille mahdollisuuden myydä sähköä vakiotariffilla ilman tappioita. Niiden tarjoamat tariffit rahoitetaan siis EDF:n varoista. Komissio arvioi, että loppujen lopuksi vakiotariffijärjestelmän edellyttämät varat ovat peräisin julkisilta yrityksiltä.
- (132) Komissio ei ole samaa mieltä Ranskan viranomaisten kanssa siitä, että paluutariffit eivät johtaisi talousarviovarojen tai verotulojen käyttöön ja että ne eivät olisi estäneet EDF:ää toteuttamasta positiivista tulosta. Komissio on eri mieltä myös siitä, että vakiotariffit ja paluutariffit (jotka perustuvat suoraan vakiotariffeihin) vastaisivat sähkömarkkinoiden perusteita ja EDF:n tuotantokustannuksia ja muodostaisivat sähkön oikean myyntihinnan, eikä niitä voitaisi katsoa tulonmenetykseksi EDF:lle. On selvää, että ilman vakiotariffeja EDF:n tariffeista hyötyvien asiakkaidensa osalta soveltamat hinnat pyrkisivät lähentymään markkinoilla vuodesta 2004 vallinneita korkeampia hintoja, joten EDF:n ja paikallisten jakeluyritysten tulonmenetyks on Ranskan valtion tai valvonnasta vastaavien julkisviranomaisten tulonmenetyks.
- (133) Vakiotariffit rahoitetaan siis valtion varoista ja kyse on valtion toimenpiteestä.
- Paluutariffeista*
- (134) Paluutariffit rahoitetaan kahdesta valtion perimästä maksusta saatavalla tulolla, kuten edellä johdanto-osan 35 ja 36 kappaleessa esitetään.
- (135) Komission vakiintuneen käytännön mukaisesti ⁽¹⁾, jossa se noudattaa unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä ⁽²⁾, tällaisista maksuista saatavat tulot ovat valtion varoja, kun kaikki seuraavat kolme ehtoa täyttyvät:
- a) maksujen on oltava valtion määräämiä; näin on tässä tapauksessa, koska molemmat maksut on määrätty lailla nro 2000-108;
- b) maksuista saatavat tulot maksetaan valtion nimeämälle elimelle; tässä elin on Caisse des dépôts et consignations;
- c) maksuista saatavat tulot on käytettävä tiettyjen yritysten hyväksi valtion määrittämien sääntöjen mukaan; tämäkin ehto täyttyy tässä tapauksessa, koska maksuista saatava tulo käytetään lain nro 2000-108 mukaisesti ja siitä hyötyvät lopulta valtion määrittämän ryhmän käyttäjät sen määrittämässä määrin.
- (136) *Preussen Elektra* -oikeuskäytännön mukaisesti, johon Ranskan viranomaiset vetoavat, komission on sähkötariffeja koskevassa päätöskäytännössään tarkasteltava sellaisten valtion määrittämien määrien ja sen määräämien maksujen olemassaoloa, joilla rahoitetaan tariffien käyttöönotto. Mitä tulee sellaisen julkisen valvontaelimen olemassaoloon, jonka kautta varat kulkevat, komissio on tietyissä tapauksissa todennut, että on kyse SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista valtion varoista ⁽³⁾ tai päinvastoin että ei ole kyse valtion varoista, erityisesti koska kyseiset määrät eivät kulkeneet minkään valtion perustaman tai hallinnoiman rahaston kautta ⁽⁴⁾.
- (137) Tässä tapauksessa komissio arvioi aiemman käytännön perusteella, että paluutariffien toimintamekanismi, jonka säännöt valtio määrittä, liittyy läheisesti julkisten varojen käyttöön. Julkinen sähkönjakelumaksu voidaan periaatteessa rinnastaa valtion vahvistamaan veroon, joka kulkee julkisen toimijan, Caisse des dépôts et consignationsin, välityksellä sääntelijän valvonnassa.
- (138) Paluutariffit rahoitetaan siis valtion varoista.
- Kilpailun vääristyminen ja vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan*
- (139) Vakiotariffit ja paluutariffit ovat tukijärjestelmiä, joita sovelletaan kaikkiin talouden aloihin Ranskassa pelkästään sillä edellytyksellä, että ne kuluttavat sähköä. Tuhannet

⁽¹⁾ Ks. esimerkiksi komission päätös valtiontukiasiassa N 161/04 – Hukakustannukset Portugalissa (EUVL C 250, 8.10.2005, s. 9) tai komission myöhemmin tekemä päätös asiassa C 24/09 (ex N 446/08), Valtiontuki energiaintensiivisille yrityksille, ekosähköä koskeva laki, Itävalta (EUVL L 235, 10.9.2011, s. 42).

⁽²⁾ Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa C-431/173, *Italia v. komissio*, 2 päivänä heinäkuuta 1974 antama tuomio (Kok., s. 709) ja asiassa 78/76, *Steinike v. Saksan liittotasavalta*, 22 päivänä maaliskuuta 1977 antama tuomio (Kok., s. 595).

⁽³⁾ Komission päätökset, 15. tammikuuta 2002, asia N 826/01, Irlanti – Vaihtoehtoiset energiavaatimukset I-IV, ja asia N 553/01, Uusiutuva energia (EYVL C 59, 6.3.2002).

⁽⁴⁾ Komission 27. helmikuuta 2002 asiassa N 661/99 tekemä päätös, Yhdistynyt kuningaskunta – Kilpailun avaamisen siirtymävaiheen maksu (EYVL C 45, 19.2.2002). Velvoitteesta ostaa uusiutuvista energialähteistä peräisin olevaa energiaa seuranneet lisäkustannukset rahoitettiin ”Competitive Transition Charge” -maksulla, jota kuluttajat maksoivat suhteessa kulutukseensa ja jonka määrän julkinen sääntelyviranomainen vahvisti arvioitujen lisäkustannusten tasolle ilman että määrää hallinnoimaan nimettiin julkista elintä (EYVL C 113, 14.5.2002).

näistä tariffeista hyötyvät teolliset ja palvelualan yritykset Ranskassa toimivat sisämarkkinoilla kilpailulle täysin avoimilla markkinoilla, jotka eivät ole yksinoikeuksien tai jäsenvaltioiden välisen kaupan rajoitusten kohteena.

- (140) Kuten komissio on jo korostanut tutkintamenettelyn aloittamista ja sen laajentamista koskevissa päätöksissään, se katsoo, että kyseisten järjestelyjen vaikutus kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan on ilmeinen, koska taloudellinen toiminta, johon vakio- ja paluutariffeista hyötyvät asiakkaat osallistuvat, on jäsenvaltioiden välisen kaupan kohteena.

Valtiontuen olemassaoloa koskeva päätelmä

- (141) Komissio päättää, että keltaiset ja vihreät tariffit sekä keltaiset ja vihreät paluutariffit ovat SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua valtiontukea tariffeista hyötyville taloudellisille toimijoille.

VII SÄÄNTÖJENMUKAISUUS JA LUOKITTELU UUDEKSI TUEKSI

- (142) Kummastakaan tämän menettelyn kohteena olevasta kahdesta tariffijärjestelmästä ei ilmoitettu komissiolle SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohdan mukaisesti ennen niiden täytäntöönpanoa.
- (143) Vaikka säännellyt vakiotariffit otettiin käyttöön vuonna 1945, siis ennen EY:n perustamissopimuksen voimaantuloa, samaan aikaan EDF:n perustamisen kanssa ja niitä sovellettiin koko Ranskan sähkömonopolin ajan, ne ovat silti uutta tukea, eivätkä ennen perussopimusten voimaantuloa voimassa ollut tukea. Erilliset päätökset vakiotariffien tason muuttamisesta sekä absoluuttisina että suhteellisina arvioina muihin tariffeihin verrattuna tehtiin säännöllisesti vuosittain. Lisäksi vuosittain tehtyihin päätöksiin niiden tason vahvistamisesta liittyy tiettyä harkintaa, eikä niitä ole tehty ennen EY:n perustamissopimusta laadittujen sääntöjen mukaisesti. Vaikka johdanto-osan 21 kappaleessa esitetyt säänneltyjen tariffien vahvistamisen yleiset periaatteet luetellaan soveltamisesta annetuissa säädöksissä, jotka on joka tapauksessa annettu EY:n perustamissopimuksen jälkeen, johdanto-osan 112–114 kappaleessa esitetyt CRE:n lausunnot osoittavat selvästi, että tariffien tason vahvistamisesta tehdyissä vuotuisissa päätöksissä ei välttämättä noudatettu sähköntoimituskustannusten kattamisen logiikkaa.
- (144) Tämän menettelyn kohteena olevat kaksi tariffijärjestelmää, jotka pantiin täytäntöön ilman ennakoilmoitusta, ovat siis sääntöjenvastaisia.

VIII TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI – TUEN SOVELTUVUUS SISÄMARKKINOILLE

- (145) Kuten komissio päätteli menettelyn aloittamista koskevassa päätöksessään, käsiteltävänä olevassa asiassa ei voida soveltaa SEUT-sopimuksen 107 artiklan 2 kohtaa eikä 3 kohdan a, b, ja d alakohtaa.

- (146) Komissio katsoo myös, ettei yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin liittyviä palveluja koskevaa SEUT-sopimuksen 106 artiklan 2 kohtaa voida soveltaa, toisin kuin tietyt kolmannet osapuolet ovat esittäneet. Sähkönsisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja direktiivin 2003/54/EY kumoamisesta 13 päivänä heinäkuuta 2009 annetun direktiivin 2009/72/EY (1) 3 artiklan 2 kohdassa rajataan mahdolliset yleistä taloudellista etua koskevat palvelut ainoastaan sähköalalla toimiviin yrityksiin. Tässä tapauksessa tuen edunsaajia eivät ole sähköalalla toimivat yritykset, vaan niiden asiakkaina olevat yritykset, jotka eivät harjoita mitään yleistä taloudellista etua koskevaa palvelua.

- (147) Ainoa oikeusperusta, jonka mukaan kyseiset tuet voisivat soveltua sisämarkkinoille, voisi olla SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohta. Siinä todetaan seuraavaa: "Sisämarkkinoille soveltuvana voidaan pitää: [...] tukea tietyn taloudellisen toiminnan tai talousalueen kehityksen edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla [...]".

- (148) Komissio katsoi tutkintamenettelyn aloittamista ja sen laajentamista koskevissa päätöksissään, että tarkasteltavana olevaa tukea ei voitu hyväksyä SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan soveltamista koskevien suuntaviivojen ja puitteiden nojalla. Tosiasiassa tässä menettelyssä tarkastellut tukitoimenpiteet koskevat sellaisia säänneltyjä tariffeja, joita ei ole tarkasteltu komission aiemmassa päätöskäytännössä. Niitä sovelletaan tuhansiin yrityksiin eikä vastaavan suuruusluokan tukijärjestelmiä ei ole tarkasteltu komission aikaisemmasta päätöskäytännöstä johdetuissa säännöissä tai erillisissä instrumenteissa ja puitteissa vahvistetuissa säännöissä. Aloilla, joita tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille koskevat erityiset säännöt eivät kata, ei kuitenkaan voida sulkea pois sitä, että tuki voi täyttää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan edellytykset.

- (149) Tässä tilanteessa on tutkittava, ottaen huomioon myös Ranskan tässä menettelyssä antamat sitoumukset, edistävätkö tämän menettelyn kohteena olevat valtiontuet yhteistä etua koskevaa tavoitetta, ovatko ne tarpeen markkinoiden toimintapuutteen poistamiseksi ja ovatko ne tässä tarkoituksessa oikeasuhtaisia eivätkä muuta kaupankäynnin edellytyksiä yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla.

(1) EUVL L 211, 14.8.2009, s. 55. Direktiivin 3 artiklan 2 kohdassa täsmennetään seuraavaa: "Ottamalla täysin huomioon perustamissopimuksen asiaa koskevat määräykset ja erityisesti sen 86 artiklan jäsenvaltiot voivat yleisen taloudellisen edun nimissä asettaa sähköalalla toimiville yrityksille julkisen palvelun velvoitteita, jotka voivat koskea turvallisuutta, mukaan lukien toimitusvarmuus, toimitusten säännöllisyyttä, laatua ja hintaa sekä ympäristönsuojelua, mukaan lukien energiatehokkuus, uusiutuvista lähteistä tuotettu energia ja ilmastonuojelu. Näiden velvoitteiden on oltava selkeästi määriteltyjä, avoimia, syrjimättömiä ja todennettavia, ja niillä on turvattava se, että yhteisön sähköalan yritykset ovat tasapuolisesti jäsenvaltioiden sähkönkuluttajien käytettävissä."

Yhteistä etua koskevat tavoitteet

- (150) Onnistuminen sähkömarkkinoiden täydellisessä vapauttamisessa on yhteistä etua koskeva tavoite, jota unionin toimielimet ovat korostaneet toiminnassaan ja toimivaltassaan.
- (151) Komissio on tunnustanut SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan nojalla, että ajallisesti rajatut valtiotuet voivat olla perusteltuja, kun niiden tavoitteena tai vaikutuksena on ollut tukea sähkömarkkinoiden vapauttamista ja helpottaa sen tosiasiallista onnistumista silloin, kun markkinavoimat yksinään ovat osoittautuneet tässä riittämättömiksi. Tämä pitää paikkansa myös tilanteissa, joissa toimenpiteet voivat koskea perinteisiä toimijoita, joilla on kansallisilla markkinoilla etuoikeutettu asema ⁽¹⁾. On myös tarkistettava, voivatko kyseiset tuet osaltaan edistää vapauttamisen toteutumista, josta viime kädessä hyötyvät sähkön kuluttajat.
- (152) Ranskan viranomaiset sitoutuivat 12 päivänä tammikuuta 2012 lakkauttamaan säännellyt tariffit vuonna 2015, ja paluutariffeista luovuttiin jo heinäkuussa 2011. Tilapäisenä ja ajallisesti rajoitettuna valtiotuki voi helpottaa asteittaista siirtymistä todellisen kilpailun markkinoille hyväksyttäviksi katsotuihin edellytyksiin, kun otetaan huomioon tilanne Ranskassa ennen kilpailun vapauttamista sekä kaikki asiaan liittyvät olosuhteet. Se voi myös edistää yleisen edun tavoitetta.

Markkinoiden toimintapuute: tuen tarpeellisuus

- (153) Säänneltyjä tariffeja on sovellettu Ranskassa koko sähköntuotantoa, siirtämistä ja jakelua koskeneen monopolin ajan. Niiden olemassaolo ja säilyttäminen sähkömarkkinoiden täydellisen vapauttamisen jälkeen (joka tapahtui 1 päivänä tammikuuta 2004 yritysasiakkaiden osalta ja 1 päivänä tammikuuta 2007 kaikkien asiakkaiden osalta) noudattaa logiikkaa, jossa kuluttajia suojataan yhden ai-

noan sähköntoimittajan määrääväältä asemalta. Säännellyt tariffit ovat asteittain poistuva jäännös EDF:n monopoli-asemasta Ranskassa. Niiden rakenteella ja tasolla pyritään välttämään se, että EDF saisi poikkeuksellista etua soveltamalla liian korkeita tariffeja sellaisena toimijana, jolla säilyy mahdollisesti merkittävä osuus vähittäismyyntimarkkinoista vielä pitkään kilpailun vapauttamisen jälkeenkin. Se, että Ranskan viranomaiset ovat estäneet EDF:n mahdollisesti liian korkeat tariffit, on muodostunut tueksi ranskalaisille sähkönkuluttajille.

- (154) Johdanto-osan 48–52 kappaleessa kuvatun Ranskan markkinoiden erityisen rakenteen vuoksi EDF oli vapauttamisen aikaan lähes monopoliasemassa, ja se kykeni täysin vapaasti vahvistamaan vähittäismyyntihinnat Ranskan sähkömarkkinoilla. Tässä tapauksessa hintojen vapaan vahvistamisen rajoittaminen jälkikäteen sääntelykeinoin voi osoittautua perustelluksi Ranskan markkinoiden tilanteen ja ominaispiirteiden vuoksi.
- (155) Kun otetaan huomioon tälle yritykselle sen sähköntuotannon, erityisesti ydinvoiman, hyödyntämisestä seuraavien kilpailualueiden laaja-alaisuus ja ainutlaatuisuus, mitä kuvataan yksityiskohtaisesti johdanto-osan 48–50 kappaleissa, olisi ollut turha toivoa, että pelkkä uusien toimijoiden kilpailu olisi mahdollistanut optimaalisten kilpailuolosuhteiden muodostumisen sähkötoimitusta koskevien palvelujen tarjonnassa. Ilman muita rakenteellisia toimenpiteitä pelkkä mahdollisesti kohtuuttomien hintojen valvonta jälkikäteen ei sellaisenaan riittäisi varmistamaan optimaalista kehitystä, myös uusien kilpailijoiden tuloa markkinoille. Sen sijaan täysin vapaa tariffien määrittäminen olisi voinut johtaa EDF:n erityistilanteen säilymiseen, kun sillä olisi ollut riittävät taloudelliset resurssit kilpailijoiden syrjäyttämiseen tai sellaisen tuoton säilyttämiseen, joka olisi mahdollistanut tuotantovälineiden lisäämisen ja monipuolistamisen niin Ranskassa kuin muuallakin sisämarkkinoilla.

⁽¹⁾ Vuonna 2001 annetussa tiedonannossa hukkakustannuksiin liittyvistä valtiotukien analyysimenetelmästä (annettu 26 päivänä heinäkuuta 2001 ja toimitettu jäsenvaltioille komission kirjeellä SG (2001) D/290869, 6.8.2001) komissio toteaa seuraavaa:

”Asteittainen siirtyminen erittäin rajoitetun kilpailun olosuhteista tilanteeseen, jossa Euroopan tasolla käydään todellista kilpailua, on toteutettava hyväksyttävissä taloudellisissa olosuhteissa ja ottamalla huomioon sähköalan erityispiirteet. [...]

Tässä tiedonannossa määriteltyihin tukikelpoisiin hukkakustannuksiin myönnettävien valtiotukien tarkoituksena on helpottaa sähköalan yritysten sopeutumista sähkömarkkinoihin, joilla on kilpailua. Komissio voi ottaa myönteisen kannan näihin tukiin, jos niiden aiheuttaman kilpailun vääristymiä tasapainottaa se, että tuet edistävät markkinavoimien saavuttamattomissa olevien yhteisön tavoitteiden toteuttamista. Sellaisista tuista aiheutuva kilpailun vääristyminen, joiden tavoitteena on helpottaa sähköalan yritysten siirtymistä suhteellisen suljetuilta markkinoilta osittain kilpailulle avatuille markkinoille, ei ole ristiriidassa yhteisen edun kanssa, jos vääristyminen on ajallisesti ja vaikutuksiltaan rajoitettua, sillä sähkömarkkinoiden vapauttaminen on yhteismarkkinoiden yleisen edun mukainen tavoite EY:n perustamissopimuksen 2 artiklan ja 3 artiklan 1 kohdan t alakohdan mukaisesti ja täydentää sisämarkkinoiden toteutumista.”

- (156) Markkinoiden toimintapuutetta on lisäksi analysoitava myös tuensaajien kannalta. Monet yritykset ja erityisesti suurimmat kuluttajat ovat tehneet raskaisiin laitteisiin tehtäviä investointeja koskevat päätöksensä säänneltyihin tariffeihin liittyvien ennakoitujen sähkökustannusten perusteella. Ne perustuvat pääosin ydinvoimaloiden keskimääräisiä kustannuksia, eivätkä fossiilisten polttoaineiden ja hiilidioksidipäästöjen kustannuksiin perustuvia vaihtelevia hintoja, jotka kuitenkin määrittävät suurelta osin hintojen muodostumisen vapailla markkinoilla. Raju siirtyminen hintajärjestelmästä toiseen, johon lisäksi liittyy selvä keskimääräinen hinnannousu, olisi siis voinut aiheuttaa merkittäviä vaikeuksia monille yrityksille, joiden

sähköä kuluttaviin laitteisiin sidottu pääoma on varsin joustamaton lyhyellä aikavälillä. Myös ajallisesti selvästi rajoitettu siirtymäajanjakso vaikuttaa asianmukaiselta.

- (157) Tämän menettelyn kohteena olevista tariffeista muodostunut tuki voidaan siis tässä nimenomaisessa tapauksessa katsoa tarpeelliseksi markkinoiden toimintapuutteen korjaamiseksi. Ranskan sähkömarkkinoiden loppupään uudistukseen liittyvästä tarjonnan monipuolistumisesta tuensaajille seuraavat edut antavat mahdollisuuden varmistaa näiden edunsaajien tuottavan pääoman riittävyuden sellaisten markkinoiden hintasignaalien perusteella, joita EDF:n määräävä asema ei vääristä. Tämä parantaa edellytyksiä kehittää niiden harjoittamaa taloudellista toimintaa, mikä on SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan tavoite.

Tuen oikeasuhteisuus

- (158) Saman oikeusperustan mukaisesti edunsaajien juoksevia energiakuluja vähentävä toimintatuki katsotaan tietyn edellytyksin, erityisesti ajallisesti rajoitettuna, vastikkeetomana ja ilman todellista kannustinvaikutusta sisämarkkinoille soveltuvaksi kustannuksiin kohdistuvien verojen vähennysten osalta silloin, kun tuen puuttuminen voisi johtaa kyseisten alojen tuotantokustannusten merkittävään nousuun ⁽¹⁾.
- (159) Niin vakiotariffijärjestelmässä kuin paluutariffeissa nousu on ollut tämän menettelyn kattaman ajanjakson aikana jatkuva, myös silloin, kun markkinahinnat putosivat vuodesta 2009 alkaen. Kuten johdanto-osan 113 ja 114 kappaleissa esitetyistä CRE:n toteamuksista käy ilmi, yleinen korotussuuntaus liittyi lisäksi vuodesta 2009 alkaen entistä kohdennetummin niiden kulutuspaikkojen vähentymiseen, jotka saivat markkinahintoihin suhteutettuna eniten etua.
- (160) Siirtymäajanjakso jatkuu 15 päivänä syyskuuta 2009 päivätyjen kirjeiden mukaan vuoteen 2015. Lisäksi Ranskan sitoumukset, jotka koskevat perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukaisen hinnan jäädyttämistä vuosina 2012 ja 2013, hinnan vahvistamista sähkömarkkinoiden uudesta järjestelystä annetussa laissa nro 2010-1488 vahvistettujen tekijöiden perusteella ja säänneltyjen tariffien korottamista vuosittain vuoteen 2015 saakka ja sitten niistä luopumista, takaavat, että lähentyminen markkinahintoihin jatkuu kohtuullisella aikavälillä tai että hinnat ainakin nousevat vähitellen.
- (161) Järjestelmä, joka takaa tariffien asteittaisen ja jatkuvan nousun ja sitten niistä luopumisen, helpottaa siirtymistä kohti markkinahintoja järjestelmässä, jossa sen toimintapuutteita on poistettu todellisen kilpailun syntymistä edistävällä lainsäädäntötoimenpiteellä, jonka avulla mah-

dollistetaan toimitukset EDF:n tuotantolaitoksista. Asteittain laskeva tuki, joka antaa edunsaajiryksille mahdollisuuden mukauttaa tuotantovälineitään uusiin markkinaolosuhteisiin ja mitoittaa ne säännellyistä tariffeista seuraaviin hintoihin, voidaan katsoa oikeasuhteiseksi.

- (162) Komissio katsoo näin ollen, että tämän menettelyn kohteena olevista tariffeista seuraava tuki on oikeasuhteista.

Yhteisen edun vastainen vaikutus kauppaan

- (163) Nyt tarkasteltavat toimenpiteet koskevat satoja tuhansia sähkönkulutuspaikkoja, ja näin ollen tuhansille edunsaajille on toimitettu sähköä vakio- ja paluutariffilla siirtymätoimenpiteenä, kun siirrytään täysin vapautetuille markkinoille. Vaikka tämän menettelyn kohteena olevat tuet ovat valikoivia SEUT-sopimuksen 107 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, koska niitä sovelletaan vain sähköä kuluttaviin yritysisiin, niitä ei kuitenkaan ole kohdennettu vain tiettyihin edunsaajiin tai tiettyihin talouden aloihin. Tämänkaltaiset löyhästi edunsaajaryhmiin kohdennetut toimenpiteet voivat rajoittaa vähemmän kilpailua kuin valikoivammat toimenpiteet.
- (164) Lisäksi komissio katsoo, että komission ja Ranskan välisessä kirjeenvaihdossa syyskuussa 2009 ja tammikuussa 2012 asetettuja ehtoja on noudatettu. Kaksi olennaista seikkaa eli Ranskan sähkömarkkinoiden perusteellisen uudistuksen toteuttaminen siten, että EDF:n kilpailijoilla on säännelty pääsy perinteiseen ydinvoimaan, sekä vihreistä ja keltaisista säännellyistä tariffeista luopuminen, on kirjattu lakiin nro 2010-1488.
- (165) Komission viimeaikainen päätöksentekokäytäntö energialalla osoittaa, että käyttäessään SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohtaa oikeusperustana komissio voi ottaa huomioon edut kilpailun parantumisessa erillisillä markkinoilla niistä, joilla tuensaajat toimivat, kun se arvioi tuen soveltuvuutta sisämarkkinoille ⁽²⁾. Tässä tapauksessa on otettava huomioon Ranskan tämän menettelyn aikana antamista sitoumuksista todennäköisesti seuraavat edut sähköntoimitusten markkinoilla.
- (166) Ensimmäiset tulokset perinteisestä ydinvoimasta saatavan sähkön säännellyn saatavuuden ostopisteistä osoittavat, että kysyntä on noin 60 TWh. Kaikkiaan 32 vaihtoehtoista sähköntoimittajaa on turvautunut perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevaan järjestelyyn, ja niiden kysyntään on vastattu kokonaisuudessaan. Kun otetaan huomioon johdanto-osan 48–52 kappaleessa kuvatut Ranskan sähköntoimitusmarkkinoiden rakenteelliset

⁽¹⁾ Yhteisön suuntaviivat valtiontuesta ympäristönsuojelulle (EUVL C 82, 1.4.2008, s. 1) IV luku, 153–154 kohta.

⁽²⁾ SA.31953 (11/N) – Nesteytetyn maakaasun terminaalien rakentaminen Świnoujściessa (EUVL C 361, 10.12.2011), SA.30980 (11/N) Yhteisliittännän ja rajat ylittävän voimajohdon rakentamiseen Puolan ja Liettuan välillä (EUVL C 79, 12.3.2011), SA.29870 (N 660/09) Tuki PGNiG:ille maanalaiseen kaasun varastointiin (EUVL C 213, 6.8.2010).

ominaispiirteet, nämä ensimmäiset tulokset osoittavat markkinoiden avautuvan asteittain. Tämä mahdollistaa kilpailun, jota ei olisi kehittynyt ilman Ranskan antamia sitoumuksia perinteisen ydinvoiman saatavuudesta, joka voi olla jopa noin 25 prosenttia EDF:n tuotannosta. Mikään vaihtoehtoinen sähköntoimittaja ei olisi kyennyt hankkimaan perinteisen toimijan kanssa samantasoisia tuotantovälineitä näin lyhyessä ajassa. On todennäköistä, että Ranskan ylimääräinen sitoumus, jolla jäädytetään perinteisen ydinsähkön säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelmän mukainen hinta hinnan laskentatavan ja todellisen hinnan ennakkoidun laskun vahvistamisesta annetun asetuksen voimaantuloon saakka, nopeuttaa siirtymistä markkinoita, joilla käydään yhä enemmän kilpailua. Myöhemmän ajanjakson osalta tätä säänneltyä saatavuutta koskevat tekniset yksityiskohdat ovat monelta osin ratkaisuvia, kuten käy ilmi kilpailusta ja energiasta vastaavien komission jäsenten 15 päivänä syyskuuta 2009 päiväystä kirjeestä. Toimenpide, jolla säännellyn saatavuuden hinnan määrittämisessä käytettävä laskentatapa vahvistetaan, on siis toimitettava komissiolle valmisteluvaiheessa ennakolta hyväksyttäväksi. Komissio tarkastaa erityisesti, että kyseinen menetelmä on objektiivinen, perustuu yleisesti hyväksytyihin ja vakiintuneisiin kirjanpitoperiaatteisiin ja johtaa sellaiseen hintojen vahvistamiseen, joka mahdollistaa todellisen kilpailun kehittymisen markkinoilla.

- (167) Komissio katsoo, että lailla nro 2010-1488 toteutettavalla uudistuksella tulee olemaan suotuisa vaikutus eurooppalaisille sisämarkkinoille, koska se suosii uusien kilpailijoiden tuloa markkinoille ja nykyisten kilpailijoiden säilymistä. Ydinvoiman säännellyn saatavuuden enimmäismäärän säilyttäminen 100 TWh:ssa edistää todennäköisesti Euroopan unionin sisäisten markkinoiden asteittaisen yhteenkytkemisen ja yhteenliittäntöjen kehittämisen lisäksi kilpailun kehittymistä, koska se aiheuttaa hintapainetta Ranskassa ja muissa jäsenvaltioissa.
- (168) Sähköntoimitusmarkkinoille, joiden menestyksellä vapauttaminen on unionin sisämarkkinoiden ensisijainen tavoite, tästä koituvat edut tasapainottavat kilpailuun ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvia kielteisiä vaikutuksia. Kielteiset vaikutukset ovat kuitenkin rajallisia, kun otetaan huomioon johdanto-osan 101–106 ja 139–140 kappaleissa todettu toimenpiteen vähäinen valikoivuus. Vakiotariffeihin ja paluutariffeihin liittyvä valtiotuki ei näin ollen vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan unionin yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla ja täyttää SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdan mukaiset vaatimukset.

IX PÄÄTELMÄT

Komissio toteaa, että Ranska on toiminut sääntöjenvastaisesti pannaan täytäntöön kyseisen tuen ja rikkonut SEUT-sopimuksen 108 artiklan 3 kohtaa. Kun kuitenkin otetaan huomioon tuen tilapäinen luonne, joka liittyy Ranskan sähkömarkkinoiden vapauttamiseen, ja siihen liittyvät, Ranskan sähköntoimitusmarkkinoiden kilpailuedellytysten perusteellista uudistamista

koskevat sitoumukset, komissio katsoo, että tuki ei ole vaikuttanut eikä vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan SEUT-sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan c alakohdassa tarkoitettulla yhteisen edun kanssa ristiriitaisella tavalla, kunhan 1–4 artiklassa esitetyt edellytykset noudatetaan,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Tukitoimenpide, jonka Ranska on toteuttanut säänneltyinä sähkön myyntihintoina (vihreät ja keltaiset tariffit) ja siirtymäkauden säänneltyinä markkinoillesopeutumistariffeina suurille ja keskisuurille kuluttajille, soveltuu sisämarkkinoille 2 artiklassa tarkoitettuun edellytykseen.

2 artikla

Ranska ottaa käyttöön nykyisten laitosten tuottaman perinteisen ydinenergian säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn, jolla Electricité de France veloitetaan myymään sähkön vähittäismarkkinoiden kilpailijoille enintään 100 TWh:n osa ydinenergiaan perustuvasta sähköntuotannostaan säänneltyin hinnoin 31 päivään joulukuuta 2025 saakka. Perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukainen hinta tarkistetaan vuosittain, ja se vastaa sähköntuotannon taloudellisia edellytyksiä järjestelyn keston ajan. Perinteisen ydinvoiman säänneltyä saatavuutta koskevan järjestelyn mukainen hinta ei saa ylittää 42 EUR/MWh eikä se muutu ennen kuin sen laskentatavan vahvistava toimenpide tulee voimaan. Toimenpide on esitettävä valmisteluvaiheessa komissiolle ennakolta hyväksyttäväksi.

Ranska lakkauttaa mahdolliset siirtymäkauden säänneltyjen markkinoillesopeutumistariffien soveltamisesta seuraavat valtiotuet suurille ja keskisuurille kuluttajille ja pidättäytyy ottamasta käyttöön vastaavia järjestelyjä.

Kesän 2012 jälkeen tehtävät sähkön säänneltyjä myyntitariffeja koskevat Ranskan päätökset antavat mahdollisuuden vähentää asteittain yhteenlaskettujen kustannusten ja säännellyn tariffin välistä eroa verrattuna vuoteen 2012 ja seuraavina vuosina verrattuna edelliseen vuoteen.

Ranska lakkauttaa sähkön säänneltyjen myyntitariffien soveltamisesta seuraavat valtiotuet suurille ja keskisuurille kuluttajille 31 päivään joulukuuta 2015 mennessä ja pidättäytyy ottamasta käyttöön vastaavia järjestelyjä.

3 artikla

Ranskan on ilmoitettava komissiolle kahden kuukauden kuluessa tämän päätöksen tiedoksiantamisesta sen noudattamiseksi toteutetut tai suunnitellut toimenpiteet.

4 artikla

Tämä päätös on osoitettu Ranskan tasavallalle.

Tehty Brysselissä 12 päivänä kesäkuuta 2012.

Komission puolesta
Joaquín ALMUNIA
Varapuheenjohtaja
